

НАУЧНЫЙ
ФОРУМ
nauchforum.ru

ISSN: 2542-2162

№ 21(288)

часть 4

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ

СТУДЕНЧЕСКИЙ ФОРУМ

Г. МОСКВА

Электронный научный журнал

СТУДЕНЧЕСКИЙ ФОРУМ

№ 21 (288)
Июнь 2024 г.

Часть 4

Издается с февраля 2017 года

Москва
2024

УДК 08
ББК 94
С88

Председатель редколлегии:

Лебедева Надежда Анатольевна – доктор философии в области культурологии, профессор философии Международной кадровой академии, член Евразийской Академии Телевидения и Радио.

Редакционная коллегия:

Арестова Инесса Юрьевна – канд. биол. наук, доц. кафедры биоэкологии и химии факультета естественнонаучного образования ФГБОУ ВО «Чувашский государственный педагогический университет им. И.Я. Яковлева», Россия, г. Чебоксары;

Бахарева Ольга Александровна – канд. юрид. наук, доц. кафедры гражданского процесса ФГБОУ ВО «Саратовская государственная юридическая академия», Россия, г. Саратов;

Бектанова Айгуль Карибаевна – канд. полит. наук, доц. кафедры философии Кыргызско-Российского Славянского университета им. Б.Н. Ельцина, Кыргызская Республика, г. Бишкек;

Волков Владимир Петрович – канд. мед. наук, рецензент ООО «СибАК»;

Гайфуллина Марина Михайловна – кандидат экономических наук, доцент, доцент Уфимской высшей школы экономики и управления ФГБОУ ВО "Уфимский государственный нефтяной технический университет, Россия, г. Уфа";

Елисеев Дмитрий Викторович – канд. техн. наук, доцент, начальник методологического отдела ООО «Лаборатория институционального проектного инжиниринга»;

Комарова Оксана Викторовна – канд. экон. наук, доц. доц. кафедры политической экономики ФГБОУ ВО «Уральский государственный экономический университет», Россия, г. Екатеринбург;

Лебедева Надежда Анатольевна – д-р филос. наук, проф. Международной кадровой академии, чл. Евразийской Академии Телевидения и Радио;

Маршалов Олег Викторович – канд. техн. наук, начальник учебного отдела филиала ФГАОУ ВО «Южно-Уральский государственный университет» (НИУ), Россия, г. Златоуст;

Орехова Татьяна Федоровна – д-р пед. наук, проф. ВАК, зав. Кафедрой педагогики ФГБОУ ВО «Магнитогорский государственный технический университет им. Г.И. Носова», Россия, г. Магнитогорск;

Самойленко Ирина Сергеевна – канд. экон. наук, доц. кафедры рекламы, связей с общественностью и дизайна Российского Экономического Университета им. Г.В. Плеханова, Россия, г. Москва;

Сафонов Максим Анатольевич – д-р биол. наук, доц., зав. кафедрой общей биологии, экологии и методики обучения биологии ФГБОУ ВО «Оренбургский государственный педагогический университет», Россия, г. Оренбург;

С88 Студенческий форум: научный журнал. – № 21 (288). Часть 4. М., Изд. «МЦНО», 2024. – 64 с. – Электрон. версия. печ. публ. – <https://nauchforum.ru/journal/stud/21>.

Электронный научный журнал «Студенческий форум» отражает результаты научных исследований, проведенных представителями различных школ и направлений современной науки.

Данное издание будет полезно магистрам, студентам, исследователям и всем интересующимся актуальным состоянием и тенденциями развития современной науки.

ISSN 2542-2162

ББК 94
© «МЦНО», 2024 г.

Оглавление	
Статьи на русском языке	5
Рубрика «Юриспруденция»	5
СПОСОБЫ СНИЖЕНИЯ РИСКОВ ПРИВЛЕЧЕНИЯ К АДМИНИСТРАТИВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ Панюшкина Надежда Сергеевна	5
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ДИСТАНЦИОННОГО ТРУДА В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ Полянская Алина Павловна Зиновьева Татьяна Николаевна	10
ДЕЛОВЫЕ КАЧЕСТВА РАБОТНИКА В ТРУДОВОМ ПРАВЕ Пономарев Даниил Юрьевич Зиновьева Татьяна Николаевна	13
ПОНЯТИЕ БРАЧНЫХ ОТНОШЕНИЙ Хасенов Медет Батыржанович	16
ПРОБЛЕМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЗАНЯТОСТИ МОЛОДЕЖИ: ПРАВОВОЙ АСПЕКТ Чудненко Владислав Алексеевич Лукинова Светлана Алексеевна	18
ПРОБЛЕМЫ ПРИМЕНЕНИЯ СРОЧНОГО ТРУДОВОГО ДОГОВОРА Шевхужев Абрек Муратович Лукинова Светлана Алексеевна	21
Papers in English	24
Rubric «History and archeology»	24
ORDER PAPERWORK DOCUMENTARIES IN THE 15TH – 17TH CENTURIES Kotelvin Sergey	24
Rubric «Pedagogy»	27
THE USE OF EFFECTIVE METHODS TO DEVELOP SPEAKING SKILLS IN THE PROCESS OF TEACHING ENGLISH Mukasheva Gulnaz Bolatkyzy	27
HOW DO PSYCHOLOGICAL AND ENVIRONMENTAL FACTORS AFFECT STUDENTS' MOTIVATION IN LEARNING PROCESS? Miras Ramazanov	31
WHAT ARE THE EXPECTED IMPACTS OF AI ON EDUCATION, AND HOW SHOULD IT FORM THE FUTURE OF EDUCATIONAL PROGRAMS AND LEARNING TECHNIQUES? Saulen Mussa	33
WHAT ARE THE CONSEQUENCES OF INTEGRATING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES INTO THE COMPUTER SCIENCE EDUCATIONAL PROCESS? Tamerlan Shameshov Yeraly Baizhanov	36

Rubric «Psychology»	38
THE EFFECT OF FOOTBALL ON STRESS RELIEF IN ADOLESCENTS	38
An Alan Andreevich Baizhanov Eraly Arystangalievich	
Rubric «Sociology»	40
WHAT STRATEGIES CAN BE EMPLOYED TO CREATE HEALTHY ONLINE ENVIRONMENTS?	40
Akylbek Akram Ainagul Urazalina	
HOW NATIONAL MUSICAL INSTRUMENTS INFLUENCE TEENAGERS' VIEW OF NATIONAL IDENTITY IN MASS MEDIA?	42
Amirzhan Zhylkaidarov	
Rubric «Economics»	44
ACCOUNTS RECEIVABLE TURNOVER IN THE METHODOLOGY FOR ANALYZING THE SOLVENCY OF A COMPANY	44
Il'dus Khazipov Gulnisa Gubaidullina	
Қазақ тілінде мақалалар	48
Бөлім «Педагогика»	48
БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ТАНЫМДЫҚ ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН АРТТЫРУ ЖОЛДАРЫ	48
Ештаева Айжан Құрақбайқызы	
Бөлім «Саясаттану»	54
ҚАЗАҚСТАН МЕН ҚЫТАЙ АРАСЫНДАҒЫ КӨЛІК-ЛОГИСТИКА ИНФРАҚҰРЫЛЫМЫНЫҢ ДАМУЫ	54
Оразаева Алтынай Қайырбайқызы	
Artikel in deutscher sprache	59
Rubrik «Psychologie»	59
MERKMALE DER MANIFESTATION VON EINSAMKEIT UND INTERNETSUCHT	59
Tatyana Valieva Larissa Miroshnichenko	

СТАТЬИ НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ

РУБРИКА

«ЮРИСПРУДЕНЦИЯ»

СПОСОБЫ СНИЖЕНИЯ РИСКОВ ПРИВЛЕЧЕНИЯ К АДМИНИСТРАТИВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ

Панюшкина Надежда Сергеевна

магистрант,

Московский финансово-юридический университет,

РФ, г. Москва

Ключевые слова: административная ответственность, судебная практика, правонарушение

Разработка и применение мер, направленных на снижение рисков привлечения к административной ответственности, является важной задачей для любой организации. Эти меры помогают предупредить нарушения, а в случае возникновения оснований для привлечения к административной ответственности – минимизировать возможные негативные последствия.

Первым шагом в разработке таких мер является анализ и изучение нормативно-правовой базы, регулирующей деятельность данной организации или лица. Это позволяет определить основные требования, которым необходимо соответствовать, и риски, возникающие при их нарушении. На основе этого анализа формируются правила и процедуры, направленные на минимизацию этих рисков.

Одной из наиболее распространенных мер снижения рисков привлечения к административной ответственности является введение системы контроля и управления рисками. Эта система позволяет раннее обнаруживать потенциальные нарушения и предпринимать меры для их предотвращения. В рамках данной системы проводится аудит соблюдения нормативно-правовых требований, определяются области наибольшего риска и разрабатываются соответствующие меры по их устранению.

Также важным элементом разработки мер является обучение и информирование персонала о правилах и нормах, применяемых в организации. Это позволяет повысить уровень профессионализма и ответственности сотрудников, а также уменьшить вероятность нарушений. Обучение может осуществляться с помощью семинаров, тренингов или других форм обучения.

Особое внимание следует уделить также обеспечению достоверности и актуальности информации, используемой в деятельности организации. Это включает систематическое обновление нормативной базы, контроль за качеством информации, используемой в процедурах и учетной документации, и др. Предоставление недостоверной или устаревшей информации может привести к нарушению правил и, соответственно, к привлечению к административной ответственности.

Кроме того, следует уделить внимание разработке и применению политики рискowego управления. Эта политика должна устанавливать основные принципы и правила в области управления рисками и определять процедуры по их выявлению, оценке и управлению. Такая политика помогает систематизировать подход к управлению рисками и сделать их контролируемыми.

Применение мер, направленных на снижение рисков привлечения к административной ответственности, является необходимой составляющей эффективного управления организацией или частным лицом. Эти меры помогают предотвратить возникновение нарушений, минимизировать негативные последствия в случае их возникновения и обеспечить соблюдение нормативных требований. Поэтому, внимание к этой проблеме должно быть постоянным и систематическим.

Исследование и анализ судебной практики оспаривания привлечения к административной ответственности является важным этапом в разработке эффективных мер для предотвращения административных нарушений и обеспечения соблюдения закона. Первым шагом в исследовании и анализе судебной практики является сбор и анализ статистических данных о привлечении к административной ответственности. Это может включать анализ количества случаев привлечения, типов нарушений, регионального распределения и других факторов, которые могут влиять на риск привлечения к административной ответственности. Эти данные позволяют определить наиболее актуальные и проблемные области, подлежащие улучшению.

На основе анализа судебной практики сформирован перечень оснований, которые помогают юридическим лицам снизить санкцию или отменить привлечение к административно ответственности:

1. Административный орган не может доказать нарушение закона

Административный орган, который принял оспариваемое решение, должен доказать обстоятельства, ставшие основанием для привлечения к ответственности (ч. 4 ст. 210 АПК Российской Федерации).

Доказательства по делу о правонарушении – любые фактические данные, на основании которых суд устанавливает обстоятельства дела (ч. 1 ст. 26.2 КоАП). Если у административного органа таких доказательств нет, то суд отменит постановление.

Ниже приведены примеры случаев, когда суд посчитал недоказанным факт правонарушения по статье 8.1 КоАП:

- Административный орган не представил доказательства, которые подтверждали бы факт образования выбросов вредных (загрязняющих) веществ в воздух в результате деятельности лица, привлеченного к ответственности. Административный орган не провел осмотр помещений, территорий и находящихся там вещей, и документов и не составил протокол осмотра. Он не представил доказательства наличия источников выбросов вредных (загрязняющих) веществ. В постановлении о возбуждении дела об административном правонарушении прокурор не указал, выброс каких именно вредных (загрязняющих) веществ осуществляло лицо, привлеченное к ответственности. [1]

- Административный орган не указал, какие именно экологические требования были нарушены лицом при проведении ремонта, реконструкции или эксплуатации объекта капитального строительства [3].

- Административный орган определил суммарный разрешенный выброс загрязняющих веществ в атмосферный воздух для производственной территории в целом, а не в отношении конкретных стационарных источников [4].

2. Административный орган не может доказать вину (отсутствует субъективная сторона)

Одно из обстоятельств, которое суд выясняет по делу о правонарушении, – виновность лица в его совершении (ст. 26.1 КоАП).

Лицо признают виновным, если оно:

- могло соблюсти правила, за нарушение которых закон предусматривает ответственность, но

- не приняло меры, чтобы соблюсти их (ч. 2 ст. 2.1 КоАП).

В качестве примера можно привести Постановление Второго арбитражного апелляционного суда от 25 августа 2014 г. по делу № А29-1563/2014), которым суд признал незаконным и отменил постановление о привлечении общества к ответственности за разгерметизацию

нефтеборного коллектора и попадание нефтесодержащей жидкости на снежный покров, поскольку посчитал, что административный орган не доказал вины общества

3. Административный орган неправильно квалифицировал правонарушение

Если суд установит, что постановление содержит неправильную квалификацию нарушения, то в силу части 2 статьи 211 Арбитражного процессуального кодекса Российской Федерации признает его незаконным и отменит. Такие разъяснения содержит пункт 9 постановления Пленума ВАС Российской Федерации от 2 июня 2004 г. № 10 «О некоторых вопросах, возникших в судебной практике при рассмотрении дел об административных правонарушениях».

4. Лицо, привлеченное к ответственности, не является надлежащим субъектом

Субъект правонарушения – это один из элементов состава правонарушения наряду с его объектом, объективной и субъективной стороной. Если наличие какого-либо из элементов не установлено, то нет и правонарушения. Поэтому если лицо не являлось субъектом правонарушения, то его нельзя привлечь к ответственности. Так, в постановлении ФАС Уральского округа от 1 марта 2010 г. № Ф09-947/10-С1 по делу № А76-32667/2009-44-704 суд признал незаконным и отменил постановление о привлечении общества к ответственности за отсутствие плана водоохранных мероприятий, поскольку общество не являлось субъектом правонарушения.

5. Административный орган нарушил правила составления протокола о правонарушении

Объяснения и сведения в протоколе – это основные средства доказывания по делам об административных правонарушениях (ч. 2 ст. 26.2, ч. 2 ст. 28.2 КоАП).

Если административный орган составил протокол с нарушениями, то такой протокол не может быть доказательством. Нарушение процессуального порядка получения доказательства делает доказательство недопустимым (ч. 3 ст. 26.2 КоАП).

Есть безусловные и не безусловные основания для отмены постановления в связи с нарушением составления протокола об административном правонарушении. Среди безусловных оснований можно выделить ситуацию, когда административный орган не известил лицо, привлекаемое к ответственности, о времени и месте составления протокола. Например, постановлением Двенадцатого арбитражного апелляционного суда от 10 апреля 2013 г. по делу № А06-8583/2012 [5] суд отменил постановление о привлечении общества к ответственности за сброс загрязняющих веществ, поскольку административный орган не известил надлежащим образом о месте и времени составления протокола об административном правонарушении и оспариваемого постановления

Возможны и иные ситуации, когда административный орган нарушает существенные и иные правила составления протокола об административном правонарушении.

6. Административный орган грубо нарушил правила организации и проведения проверки

Если административный орган грубо нарушил правила организации и проведения проверки, то суд признает постановление о привлечении к ответственности незаконным и отменит его. Перечень грубых нарушений проверки устанавливает часть 2 статьи 20 Федерального закона от 26 декабря 2008 г. № 294-ФЗ «О защите прав юридических лиц и индивидуальных предпринимателей при осуществлении государственного контроля (надзора) и муниципального контроля». Так, в деле № А06-3746/2012 [2] суд признал незаконным и отменил постановление о привлечении общества к ответственности за выбросы загрязняющих веществ без проведенной инвентаризации и разрешения, поскольку административный орган грубо нарушил требование к организации и проведению проверки

7. Малозначительность

Основанием для освобождения от ответственности может служить ссылка на малозначительность правонарушения. Такую возможность предоставляет статья 2.9 КоАП. Иначе говоря, даже при наличии состава правонарушения у организации или предпринимателя есть возможность освободиться от ответственности в силу малозначительности правонарушения.

Суд может признать нарушение малозначительным, если оно не несет существенной угрозы охраняемым общественным отношениям (п. 18 постановления № 10). Например, Постановлением ФАС Волго-Вятского округа [6] суд признал незаконным и отменил постановление о привлечении общества к ответственности за несоблюдение экологических требований, поскольку посчитал совершенное обществом правонарушение малозначительным

При этом не свидетельствуют о малозначительности правонарушения такие обстоятельства, как:

- личность и имущественное положение привлекаемого к ответственности лица;
- добровольное устранение последствий правонарушения;
- возмещение причиненного ущерба.

Но такие обстоятельства суд учитывает, когда назначает наказание. Также суд учитывает смягчающие обстоятельства, такие как раскаяние, совершение правонарушения впервые.

Таким образом, важность оспаривания юридическими лицами привлечения к административной ответственности заключается в защите их прав и интересов, а также в поддержании принципа равенства перед законом. Процесс оспаривания позволяет участникам рынка воздействовать на принятие решений компетентными органами и обеспечить справедливость и законность в административных процедурах.

Одним из ключевых аспектов данного вопроса является обеспечение защиты прав и интересов юридических лиц. При привлечении к административной ответственности внесудебными органами возникает определенный риск, что права и интересы юридического лица будут нарушены. Это может произойти по различным причинам, включая неправильное и незаконное применение норм административного права, ошибочные интерпретации фактов и свидетельств, а также произвол и волюнтаризм со стороны органов, принимающих административные решения.

Оспаривание привлечения к административной ответственности позволяет юридическим лицам выявлять и обжаловать неправомерные действия органов, проводящих проверки или рассматривающих дела. Это позволяет предотвращать или устранять негативные последствия для бизнеса и защищать свою репутацию. Также такой процесс дает возможность контролировать деятельность органов и проследить, чтобы законность и справедливость были соблюдены. Последствия неправомерного привлечения к административной ответственности могут быть серьезными, вплоть до того, что юридическое лицо будет вынуждено закрыть свою деятельность.

Еще один важный аспект в оспаривании привлечения к административной ответственности заключается в поддержании принципа равенства перед законом. Если юридическое лицо не будет оспаривать неправомерные решения, это может привести к нарушению равенства перед законом и неблагоприятным последствиям для всех участников рынка. Определенная коррупционная составляющая может быть присутствовать в процессе привлечения к административной ответственности, и оспаривание таких решений помогает предотвратить и устранить такие негативные явления.

Важно отметить, что оспаривание привлечения к административной ответственности не является противоправным действием или нарушением законности. Это законный способ защиты своих прав и интересов в соответствии с принципами конституционного права, административного права и законодательства о защите прав потребителей. Данный процесс способствует повышению эффективности контроля и надзора, обеспечивая законность и справедливость в деле привлечения юридических лиц к административной ответственности.

Список литературы:

1. Постановление Третьего арбитражного апелляционного суда от 25 ноября 2011 г. по делу № А33-10369/2011 [Электронный ресурс]. – URL: https://kad.arbitr.ru/Document/Pdf/c0345124-a5c5-4301-8e46-3cff056fe3a1/a8464e3b-64fb-4dec-9e66-c88b18e2d819/A33-10369-2011_20111125_Postanovlenie_apelljacionnoj_instancii.pdf?isAddStamp=True

2. Постановление Двенадцатого арбитражного суда по делу от 14 сентября 2012 [Электронный ресурс]. – URL: https://kad.arbitr.ru/Document/Pdf/f09c21d9-2d94-4c78-b752-48756d6a3bd3/2f35c235-f288-4a45-947c-b6a72daebcd8/A06-3746-2012_20120914_Postanovlenie_apelljacionnoj_instancii.pdf?isAddStamp=True
3. Постановление Восьмого арбитражного апелляционного суда от 11 апреля 2012 г. по делу № А75-9125/2011 [Электронный ресурс]. – URL: https://kad.arbitr.ru/Document/Pdf/f02eb145-8cb6-4142-a555-7074ac4d9626/da41a53b-1a0c-4818-9e54-15e5ebea55c0/A75-9125-2011_20120411_Postanovlenie_apelljacionnoj_instancii.pdf?isAddStamp=True
4. Постановление Девятого арбитражного апелляционного суда от 3 апреля 2013 г. № 09АП-5474/2013 по делу № А40-137345/12-145-646 [Электронный ресурс]. – URL: https://kad.arbitr.ru/Document/Pdf/2ee77221-06f4-44c2-a300-3a364030b297/cd8c799d-73a9-46e5-b0b2-e522bb93ee6b/A40-137345-2012_20130403_Postanovlenie_apelljacionnoj_instancii.pdf?isAddStamp=True
5. Постановление Двенадцатого арбитражного апелляционного суда от 10 апреля 2013 г. по делу № А06-8583/2012 [Электронный ресурс]. – URL: [https://kad.arbitr.ru/Document/Pdf/70a27d0b-0e5f-4fec-81e4-d33a1524c874/8114848e-58b7-405b-b8fe-39775fadecb4/A06-8583-2012_20130410_Postanovlenie_apelljacionnoj_instancii.pdf? isAddStamp=True](https://kad.arbitr.ru/Document/Pdf/70a27d0b-0e5f-4fec-81e4-d33a1524c874/8114848e-58b7-405b-b8fe-39775fadecb4/A06-8583-2012_20130410_Postanovlenie_apelljacionnoj_instancii.pdf?isAddStamp=True)
6. Постановление ФАС Волго-Вятского округа от 17 января 2011 г. по делу № А43-10073/2010 2012 [Электронный ресурс]. – URL: https://kad.arbitr.ru/Document/Pdf/0afed35f-10bd-4c82-bad6-48dedb66ebc4/d26091f6-08db-4e4a-8779-c3fc6aa23108/A43-10073-2010_20110117_Postanovlenie_kassacionnoj_instancii.pdf?isAddStamp=True

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ДИСТАНЦИОННОГО ТРУДА В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Полянская Алина Павловна

студент,
Юридического института,
Северо-Кавказский федеральный университет,
РФ, г. Ставрополь

Зиновьева Татьяна Николаевна

научный руководитель, канд. юрид. наук,
доцент кафедры экологического,
земельного и трудового права,
Юридического института,
Северо-Кавказский федеральный университет,
РФ, г. Ставрополь

В настоящее время в силу совершенствования информационных технологий активное распространение во многих странах мира приобрел дистанционный труд. Интеграция информационных технологий в различные области повседневной жизни способствует формированию опытных профессионалов, готовых работать в условиях дистанционной занятости.

Для начала необходимо отметить, что дистанционная работа появилась в 1876 году, еще до образования интернета. С появлением первого телефона у людей появилась возможность работать удаленно. Но поскольку телефоны в то время были крайней редкостью, возможность удаленной работы была доступна лишь некоторым профессиям.

29 октября 1969 года впервые возникла и начала функционировать всемирная сеть «Интернет», которая сыграла важную роль в развитии дистанционного труда во всем мире. Благодаря интернету работники и работодатели смогли общаться, обмениваться данными и выполнять рабочие задачи без физического присутствия в офисе, что привело к увеличению гибкости и эффективности работы.

В настоящий момент с учетом развития информационных технологий дистанционная работа стала более востребованной и удобной. Благодаря современным технологиям сотрудники могут работать удаленно в любом удобном им месте, независимо от географического расположения офиса компании. С помощью различных онлайн-сервисов можно эффективно взаимодействовать на расстоянии и координировать работу всего коллектива.

В Российской Федерации дистанционный труд регулируется главой 49.1 Трудового кодекса [2], который включает в себя положения, касающиеся особенностей заключения и прекращения трудового договора, порядка взаимодействия работника и работодателя, режима рабочего времени и времени отдыха, а также дополнительные гарантии по оплате и охране труда дистанционного работника.

Согласно статье 312.1 Трудового кодекса РФ [2] дистанционной работой является выполнение определенной трудовым договором трудовой функции вне места нахождения работодателя, его филиала, представительства и иного обособленного структурного подразделения, вне стационарного рабочего места, территории или объекта, прямо или косвенно находящихся под контролем работодателя, при условии использования для выполнения данной трудовой функции и для осуществления взаимодействия между работодателем и работником по вопросам, связанных с ее выполнением, информационно-телекоммуникационных сетей. Таким образом, дистанционный труд – это определенная форма организации работы, при которой сотрудники выполняют возложенные на них функции вне рабочего места.

С одной стороны, данный формат работы позволяет работникам гибко управлять своим временем и совмещать работу с личными делами, а с другой стороны, приводит к уменьшению

коллаборации между сотрудниками, что может негативно сказаться на качестве работы и результативности коллектива.

В современном обществе дистанционный труд играет большую роль и обладает рядом преимуществ.

Во-первых, экономия времени. Сотрудники могут работать из любой точки мира, имея доступ к интернету, что расширяет возможности для наемных работников и фрилансеров.

Во-вторых, снижение уровня безработицы. Благодаря дистанционному труду появились новые перспективы для тех, кто ранее не мог устроиться на работу из-за географического положения или состояния здоровья. Данное преимущество позволило безработным людям, а также людям, ищущим работу, найти новые вакансии и возможности трудоустройства.

Необходимо дополнить, что дистанционная работа позволяет создавать рабочие места для лиц с ограниченными возможностями, что является не менее важным преимуществом.

В связи с усовершенствованием информационных технологий дистанционный труд становится более популярным среди населения почти во всех странах мира. Однако несмотря на все вышеперечисленные преимущества, дистанционная занятость имеет и определенные проблемы, решение которых требует законодательного вмешательства.

Невзирая на то, что дистанционный труд законодательно закреплён, некоторые моменты имеют противоречия и пробелы. Например, статья 312.1 Трудового Кодекса РФ [2] содержит в себе положения об особенностях регулирования труда дистанционных работников. Тем не менее, в данной ситуации закон не устанавливает четкие правила для управления работой несовершеннолетних, что вызывает сложности при их реализации. Законодательные акты не вводят ограничений по возрасту для лиц, работающих удаленно. Работа несовершеннолетних требует законодательного регулирования, и их права на труд должны быть надежно обеспечены.

Актуальной проблемой является и то, что отсутствует система, способная обеспечить защиту интересов удаленных работников через профессиональные союзы (Трудовой Кодекс РФ и ФЗ от 12.01.1996 №10-ФЗ «О профессиональных союзах, их правах и гарантиях деятельности» не упоминает о защите интересов дистанционных работников [4]) их участие в совместных переговорах, а также урегулировании коллективных трудовых конфликтов [5].

Одной из проблем в сфере организации дистанционного труда считается и ухудшение морального состояния сотрудников, вызванное их отдаленностью от коллег, то есть проблема социальной и профессиональной изоляции. Отсутствие контроля над уровнем занятости удаленных сотрудников может стать проблемой для работодателя, возникают трудности с обеспечением производительности и качества их работы, созданием комфортных условий труда и обеспечением ответственности работодателя за защиту прав удаленных сотрудников.

Таким образом, дистанционный труд в Российской Федерации обладает как преимуществами, так и недостатками. Развитие дистанционной занятости требует определенного вмешательства со стороны государства. Я считаю, что для более успешного осуществления удаленной работы требуется улучшение законодательства, регулирующего эту сферу, так как в нем присутствует множество пробелов, которые создают неопределенность и способствуют возникновению многочисленных трудовых конфликтов. Необходимо установить четкие правила и требования к организации рабочего процесса на удаленной основе, включая регулирование рабочего времени, охраны труда, защиты информации и обеспечения рабочих мест. К примеру, можно внести предложение по изменению статьи 312.4, а именно позволить работодателю определять продолжительность рабочего дня сотрудника. Также необходимо разработать механизмы контроля за выполнением всех требований со стороны работодателей и работников и предусмотреть меры ответственности в случае их нарушения [7].

Список литературы:

1. Конституция Российской Федерации от 12.12.1993 // СПС КонсультантПлюс.
2. Трудовой кодекс Российской Федерации от 30.12.2001 N 197-ФЗ // СПС КонсультантПлюс.
3. Федеральный закон от 05.04.2013 N 60-ФЗ (ред. от 01.04.2019) "О внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации".

4. Федеральный закон «О профессиональных союзах, их правах и гарантиях деятельности» от 12.01.1996 №10-ФЗ.
5. Слугина, М.В., Яворская, С.А. Проблемные аспекты правового регулирования труда дистанционных работников в России / М.В. Слугина, С.А. Яворская // Аллея науки. – 2020. N 4.
6. Гущина И.Э. Дистанционная работа: в ожидании изменений законодательства // Финансовый вестник. 2020. № 8.
7. Закирова Е.М. Правовое регулирование дистанционной работы: предлагаемые изменения в Трудовом кодексе Российской Федерации // Законодательство. 2020. № 8.

ДЕЛОВЫЕ КАЧЕСТВА РАБОТНИКА В ТРУДОВОМ ПРАВЕ

Пономарев Даниил Юрьевич

студент

Юридического института,

Северо-Кавказский федеральный университет,

РФ, г. Ставрополь

Зиновьева Татьяна Николаевна

научный руководитель,

канд. юрид. наук,

доцент кафедры экологического, земельного и трудового права,

Юридического института,

Северо-Кавказский федеральный университет,

РФ, г. Ставрополь

Читая научную литературу о трудовом законодательстве, мы довольно часто сталкиваемся с таким понятием как «деловые качества». Что же это вообще такое? Почти каждый гражданин Российской Федерации имеет свое место работы, поэтому проблема определения понятия «деловые качества» не может быть неактуальной, так как призвана регулировать трудовые отношения. Термин «Деловые качества» используется часто, но всегда в разных контекстах, например, в Трудовом кодексе в ч. 2 ст. 3; в ФЗ «О занятости населения» от 12.12.2023 №565-ФЗ использование данного термина происходит без каких-либо признаков и характеристик. В любых других НПА признаки такие как образование, стаж, опыт и пр. используются вместе с понятием «деловые качества». Но опять же, эти признаки не раскрывают полностью данную категорию. Проведенный мной тщательный анализ научной литературы и различных НПА, помогли мне понять, что в российском законодательстве до сих пор не закреплена данная категория. Более того, также в законодательстве нет никаких признаков и свойств, раскрывающих суть категории «деловые качества».

В постановлении Пленума Верховного Суда РФ «О применении судами РФ ТК РФ» в пункте №10 указано, что под деловыми качествами можно понимать выполнение определенной трудовой функции в соответствии со своими личными и психологическими качествами. Из данного постановления можно сделать вывод, что любой работодатель, оценивая деловые качества своего работника, должен не только смотреть на его компетентность, но и на его личные качества (трудопособность, состояние здоровья).

В толковых словарях «деловой» не содержит в себе признаков, связанных с личностью человека и трудопособностью. А означает «толковый», «знающий свое дело», «занятый» и прочее [4, с. 384].

Вышеназванная судебная практика позволила сделать вывод, что деловые качества играют незыблемую роль при формировании и регулировании трудовых правоотношений. Исходя из этого, категория «деловые качества» обладают двумя важными составляющими: профессиональные и личностные качества. И с этим трудно спорить.

Однако все-таки личностные качества нельзя назвать составляющей категории «деловые качества». В Постановлении ВС РФ №2 говорится, что личностные качества, и такой элемент как состояние здоровья – это один из признаков категории «деловые качества». В пользу этого выступает тот факт, что состояние здоровья соискателя на какую-либо вакансию, имеет значение только тогда, когда соискателю нужны гарантии, предложенные законодательством РФ.

В трудовом кодексе содержатся упомянутые гарантии. Так, например, во 2 части статьи 64 ТК РФ введен запрет на отказ беременным женщинам в трудоустройстве.

Согласно статье 74 ТК РФ, если сотрудник будет отказываться работать по новым условиям трудового договора, то работодатель обязан будет предложить ему другую должность в письменной форме. Работодатель должен предоставить выбор между должностью, соответствующей

квалификации сотрудника, или должностью с меньшим статусом или заработной платой, если это соответствует его состоянию здоровья и возможностям.

Трудовой кодекс может содержать в себе и другие гарантии, созданные для работников с учетом состояния их здоровья.

Хочется еще обозначить, что Постановление ВС РФ указывает, что личностные характеристики работника – это его образование, компетенция, опыт, с чем трудно согласиться.

Прежде всего, нужно сказать, что ни занятия, ни уровень образования не определяют личность работника [6, с.16]. Например, при уменьшении численности сотрудников наиболее продуктивные и квалифицированные работники имеют приоритет у работодателя для сохранения своего рабочего места. Таким образом, работодатель будет оценивать производительность и квалификацию как ключевые критерии «деловых качеств». В то же время у каждого работодателя есть некий стандарт по поводу сотрудников, которые были уволены из-за недостаточной производительности и квалификации. Нужно еще и понимать приоритетность некоторых психологических аспектов. Любой работник должен понимать, что увольнение в связи с сокращением штата не всегда будет выгодно отражаться на его будущей карьере и на вопросе трудоустройства, когда оцениваются его «деловые качества». В то время как личностные характеристики могут существенно повлиять на способность различных работников одной специальности и с одинаковым уровнем образования выполнять свои обязанности, в том числе при принятии решения о предоставлении приоритетного права на сохранение рабочего места при сокращении численности сотрудников.

Из всего вышесказанного становится ясным, что личные качества работника оказывают влияние на всю жизнедеятельность человека, включая его профессиональную деятельность.

В различных научных источниках распространена информация, что любой современный работодатель, оценивая конкурентоспособность своего будущего работника, ежегодно старается как-то усложнить требования к претендентам на рабочее место: кроме обязательного высшего образования, работодатели могут указать в качестве требований и владением иностранным языком, хорошую физическую подготовку, владением компьютером и пр. [1, с.24; 2, с.606, 607; 3, с. 10].

Чаще всего в требованиях работодателей и резюме претендентов на рабочее место можно выведать аспекты, характеризующие, исходя из мнений работодателей, элементы категории «деловые качества» такие как: коммуникабельность, аналитический склад ума, умение грамотно формулировать свои мысли, стрессоустойчивость, целеустремленность и прочее.

Правильная оценка будущего работника – это очень важный элемент, который помогает правильно определить его компетентность, деловые качества и личностные характеристики, соответствующие всем необходимым требованиям организации работодателя [5, с. 440].

Исходя и сказанного, хочется сделать вывод, что к самым основным признакам, характеризующим «деловые качества» работника, относят понятия, которые закреплены в Трудовом кодексе, а именно: «трудовая функция», под которой понимается определенная работа по должности в соответствии со штатным расписанием, профессии, квалификации; квалификация работника, которую будет определять статья 195.1 ТК РФ как единую совокупность знаний, профессиональных навыков и опыта, и профессиональный стандарт, описывающий требуемый уровень квалификации для выполнения конкретной профессиональной функции и вида деятельности.

Нетрудно сделать вывод, что имеющиеся знания, навыки, умения, а также опыт работы, необходимые работнику для осуществления деятельности в своей профессии, выступают базисом для категории «деловые качества».

Следовательно, четкое правовое определение понятия «деловые качества» способствует защите права сотрудника на работу и противостоит его произвольному увольнению, а также будет гарантировать соблюдение работодателем всех необходимых норм, предусмотренных трудовым законодательством Российской Федерации, включая период установления или изменения рабочих условий, а также в других случаях, возникающих при осуществлении трудовой деятельности.

Список литературы:

1. Беленов О.Н., Колесникова О.А., Звездинская А.В., Маслова Е.В. Конкурентоспособность как фактор успешности молодого специалиста на рынке труда. Воронеж: Изд-во ВГУ, 2017, 74 с.
2. Вильчинская М.А., Волохова С.Г. Использование компетентностного подхода при формировании конкурентоспособности выпускника ВУЗа // Известия Байкальского государственного университета. 2019. Т. 29, № 4. С. 605-616.
3. Маслова Е.В. Формирование системы эффективного трудоустройства выпускников ВУЗов // Вестник Воронежского государственного университета. Сер.: Проблемы высшего образования. 2016. № 4. С. 10-14.
4. Словарь русского языка: в 4 т. /РАН, Ин-т лингвистич. исследований; под ред. А.П. Евгеньевой. 4 изд., стер. М.: Рус. яз; Полиграфресурсы, 1999. Т. 1. А-Й. 702 с.
5. Туренко Б.Г., Туренко Т.А. Методические подходы к оценки надежности и конкурентоспособности персонала предприятия // Известия Иркутской государственной экономической академии. 2016. Т. 26, № 3. С. 434-440.
6. Турчина О.В., Худякова С.С. Деловые качества работника и их юридическое значение // Справочник кадровика. 2008. №3. С. 13-18.

ПОНЯТИЕ БРАЧНЫХ ОТНОШЕНИЙ

Хасенов Медет Батыржанович

*магистрант,
Кокшетауский университет
имени Абая Мырзахметова,
Казахстан, г. Кокшетау*

Семейное право занимает одно из ведущих место среди остальных отраслей права, так как семья необходима каждому человеку. Она оказывает влияние на развитие общества, его нравственное здоровье и является одним из факторов повышения социальной активности людей.

Именно в семье формируются основы характера человека, его отношение к труду, моральным, идейным и культурным ценностям.

Законодательство о семье в Казахстане с течением времени претерпело значительные изменения. Сегодня в нем закреплены наиболее важные и современные нормы.

Современная семья – продукт длительного исторического развития брачно-семейных отношений – это основанное на браке или родстве объединение лиц, связанных между собой личными и имущественными отношениями, правами и обязанностями, общностью, воспитанием детей, ведением общего хозяйства.

Семейное законодательство призвано также обеспечить беспрепятственное осуществление членами семьи своих прав и усилить защиту этих прав при нарушении, не допускать в соответствии с Конституции РК (о праве граждан на неприкосновенность частной жизни, личную и семейную тайну) произвольного вмешательства кого-либо в дела семьи.

Перед нами была поставлена цель – рассмотреть правовую природу семейно-брачных отношений по законодательству Республики Казахстан. Также в работе будут изучены основы относительно нового правового института – брачного контракта, содержание, порядок его заключения и прекращения.

Семейное право регулирует группу общественных отношений, которые хотя и называются семейными, но по своей сути представляют собой разновидность отношений, входящих в предмет гражданского права. Указанные отношения достаточно многочисленны и разнообразны, однако само их выделение в особую группу свидетельствует о наличии у них определенных общих черт, благодаря которым они отграничиваются от других отношений, регулируемых гражданским правом. Но прежде чем говорить о присущих им особенностях, необходимо хотя бы в общих чертах определить круг тех отношений, которые обычно именуется семейными [1].

На первый взгляд данный вопрос решается весьма просто: к числу таких отношений должны быть отнесены те взаимосвязи, которые возникают внутри семьи как определенной общности людей. Однако эта простота является лишь кажущейся, поскольку, во-первых, закон не определяет, что такое семья, и, во-вторых, отношения, регулируемые семейным правом, явно выходят за рамки той общности людей, которую принято называть семьей. Поэтому вопрос о понятии семейных отношений требует более детального анализа.

На отсутствие в семейном законодательстве легального определения семьи обращалось внимание практически во всех учебниках и научных работах по семейному праву, написанных на базе ранее действовавшего законодательства. Кроме того, справедливо указывалось на то, что в различных отраслях права в понятие семьи (чаще – в понятие «член семьи») вкладывается не одинаковое содержание [2].

Оценка обоих этих явлений в литературе была неоднозначной. Одни авторы расценивали их в качестве недостатков законодательства, которые требовалось устранить. Другие авторы не усматривали в отсутствии в законодательстве универсального понятия семьи особых неудобств, считая, напротив, такое положение достаточно естественным.

Во-первых, закрепление легального определения семьи, сформулировать которое хотя и трудно, но вполне возможно, повлекло бы больше негативных последствий, чем преимуществ

[3]. В самом деле, если такое определение сконструировать как предельно общее, стремясь охватить им максимально широкий круг отношений, регулируемых семейным правом, то оно расходилось бы с социологическим пониманием семьи и превращало бы семью в юридическом смысле в надуманную, искусственную конструкцию. Едва ли, например, можно говорить о единой семье применительно к лицу, отцовство которого в отношении ребенка установлено в судебном порядке, и данному ребенку и его матери, если они никогда не проживали совместно, хотя связанность их взаимными правами и обязанностями налицо.

Список литературы:

1. Лапач Л.В. Проблемы строения категории «имущество» в российском гражданском праве: дис. канд.юрид. наук. Ростов на-Дону, 2007. – 217с.
2. Маркарян Э.С. Правовые аспекты регулирования оборота криптовалют / Э.С. Маркарян // Вестник Воронежского института ФСИИ России. 2017. № 1. С. 169-173.
3. Марченко И.А. Гражданские правоотношения и объекты гражданских прав/ И.А. Маченко, С.В. Алексеева // Вопросы российского и международного права. 2015. № 12 С. 24-28.

ПРОБЛЕМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЗАНЯТОСТИ МОЛОДЕЖИ: ПРАВОВОЙ АСПЕКТ

Чудненко Владислав Алексеевич

студент,
Северо-Кавказский федеральный университет,
РФ, г. Ставрополь

Лукинова Светлана Алексеевна

научный руководитель,
доцент, Северо-Кавказский федеральный университет,
РФ, г. Ставрополь

Занятость населения – один из ключевых факторов экономического развития страны. Ведь сколько бы ни уповали на замену труда людей роботизированными системами, человеческий ресурс по-прежнему остаётся приоритетным для большинства сфер производства товаров и услуг. Особо важно уделять внимание занятости тех категорий населения, которые больше всего подвержены безработице в силу целого комплекса причин и проблем. Пожалуй, главной подверженной безработице категорией является молодёжь. Тем временем, она является локомотивом прогресса государства. Именно молодёжь определяет вектор развития инноваций, технологий и нововведений во всех сферах жизни общества.

Соответственно существует ряд нормативно-правовых актов, регулирующих сферу занятости населения и устанавливающих права и гарантии при трудоустройстве молодёжи. Приведём наиболее значимые из них. Во-первых, это Декларация Международной организации труда «Об основополагающих принципах и правах в сфере труда», принятая в Женеве в 1998 году. Во-вторых, это Конституция Российской Федерации (в частности статья 37). В-третьих, это Трудовой Кодекс Российской Федерации, а также федеральный закон №565 от 12.12.2023 «О занятости населения в Российской Федерации».

Чем же вызвано особое положение молодёжи в сфере занятости? Прежде всего, это нежелание работодателей принимать на работу молодых людей, которые не имеют опыта работы, в силу возраста не понимают всех аспектов работы компании и имеют лишь теоретические знания, полученные в ВУЗе. Другой проблемой является неопределённость молодого поколения с тем, какую профессию/область работы выбрать. Наконец, это неравномерное распределение между специалистами гуманитарных и точных наук, где явно преобладают первые.

По этим и некоторым другим причинам молодёжь относят к категории с высоким риском безработицы. Соответственно государством принимаются определённые меры, направленные на сокращение уровня безработицы среди молодёжи. И если несколько лет назад повсюду говорили об их малой эффективности, то по состоянию на 2024 год показатели поменялись в противоположную сторону. Так, по заявлению вице-премьера России Татьяны Голиковой, в 2024 году, по сравнению с 2019 годом, уровень безработицы молодёжи сократился почти на 2% [1]. Кроме того, по словам Министра труда и социальной защиты РФ Антона Котякова, улучшилась ситуация с трудоустройством в самой сложной возрастной группе – среди граждан до 24 лет [2]. В данной категории наблюдается снижение безработицы более чем на треть.

Рассмотрим, какие меры содействия занятости молодёжи уже эффективно действуют сегодня и какие проблемы ещё предстоит решить.

Во-первых, проведение работы в данном направлении можно заметить при анализе изменений действующего законодательства. Одним из значительных нововведений является внесение изменения в статью 63 Трудового кодекса РФ. С июня 2023 года стало не нужно получать согласие органов опеки и попечительства для заключения трудового договора с детьми, достигшими возраста четырнадцати лет. Заместитель Председателя Комитета по молодежной политике Михаил Киселев подчеркнул, что по данным Минтруда в России ежегодно трудоустраиваются 520 тыс. человек в возрасте до 18 лет, однако спрос в этой категории

по-прежнему превышает предложение, поэтому статья требовала корректировки с учётом тенденций на рынке труда [3]. В то же время, многие учёные-юристы высказали своё отрицательное мнение по поводу исключения институтов опеки и попечительства из данной статьи, так как данное изменение нарушает установленный в Декларации Международной организации труда «Об основополагающих принципах и правах в сфере труда» принцип действительного запрещения детского труда.

Во-вторых, для достижения поставленных целей, государственными органами и должностными лицами принимаются новые нормативные акты. Так, важнейшим документом в этой области является Федеральный закон от 30.12.2020 N 489-ФЗ «О молодежной политике в Российской Федерации», который закрепляет такие положения, как: 1) обеспечение гарантий в сфере труда и занятости молодежи, содействие трудоустройству молодых граждан, в том числе посредством студенческих отрядов, профессиональному развитию молодых специалистов; 2) поддержка и содействие предпринимательской деятельности молодежи.

Важно обратить внимание и на положения, содержащиеся в Распоряжении Правительства РФ от 14.12.2021 № 3581-р «Об утверждении Долгосрочной программы содействия занятости молодежи на период до 2030 года». В данном документе приводится понятие молодежи как социально-демографической группы, перечислены основные проблемы трудоустройства молодежи, выделены основные задачи Программы, этапы её реализации и ожидаемые результаты. Конкретные меры содействия занятости молодежи приведены в Приложении №1 к данному Распоряжению.

В Ставропольском крае содействие занятости молодежи реализуется также в рамках мер, определенных Постановлением Правительства Ставропольского края №337-п от 14.06.2022 «Об утверждении Долгосрочной программой содействия занятости молодежи, проживающей на территории Ставропольского края, на период до 2030 года». Они включают в себя: содействие в обеспечении занятости молодежи в свободное от учёбы время; осуществление организации и прохождения производственной практики на единой цифровой платформе «Работа в России»; проведение открытых уроков и семинаров по профориентации обучающихся. Таким образом, данная программа закрепляет основные направления молодежной политики на рынке труда, что выражается в создании условий, способствующих эффективному трудоустройству молодежи края.

В-третьих, это субсидии для компаний, которые принимают работников в возрасте до тридцати лет. Согласно Постановлению Правительства РФ от 18.03.2022 г. № 398, такой работодатель, вне зависимости от организационно-правовой формы предприятия, за каждого работника получает сумму, равную МРОТ, причём выплата осуществляется три раза (3 месяца работодатель получает субсидию, равную МРОТ).

Для достижения поставленных целей в Российской Федерации разрабатываются специальные цифровые платформы и реализуются федеральные проекты. Так, большие возможности перед молодыми работниками открывает Общероссийская база вакансий и резюме «Работа в России». Данная платформа имеет раздел «Кадровый центр для молодежи», в котором можно найти подходящую работу, составить резюме, получить помощь карьерного специалиста, пройти тесты на профориентацию, а также получить возможность бесплатного переобучения, практик и стажировок. Данная платформа выгодно отличается от других тем, что она весьма распространена среди всех категорий населения, уделяется должное внимание её продвижению среди молодежи, что является, пожалуй, главным фактором её использования. Кроме того, молодежь может воспользоваться государственным информационным ресурсом «Справочник профессий», содержащим информацию о востребованных на рынке труда, новых и перспективных профессиях.

С какими проблемами занятости населения молодежи ещё приходится сталкиваться и над чем стоит работать?

Прежде всего, это нежелание молодежи пользоваться услугами Службы занятости населения. Многие молодые люди считают, что, обращаясь туда, они лишь теряют время: практически всегда работа, которую предлагает Служба занятости, имеет так называемый

«остаточный характер» и молодым специалистам малоинтересна. Поэтому важно предпринять меры для популяризации данного института среди молодёжи путём его реформирования.

Ещё одной проблемой является отсутствие реального механизма квотирования рабочих мест для молодёжи. В случае введения обязанности работодателя выделять соответствующие квоты, заметно увеличится количество доступных для молодёжи рабочих мест и, следовательно, с увеличением выбора мест работы снизится уровень безработицы.

Стоит поработать и над порядком целевого обучения студентов. Эксперты говорят, что в 70% случаев зарплата при трудоустройстве в организацию после целевого обучения заметно меньше, чем в корпоративной сфере [4]. Мешают и большие риски, которые существуют как у компании, так и у студента-целевика и его семьи. Но положительные сдвиги в этой сфере мы уже можем наблюдать: так, во второй половине 2024 года в рамках приёмной кампании 2024/2025, компании-заказчики целевого обучения должны будут публиковать предложения о целевом обучении на платформе «Работа в России», что однозначно повысит популярность такого вида обучения среди абитуриентов [5].

Также можно отметить, что в переполненном различного рода информацией мире молодёжь может просто не знать о тех или иных программах и проектах. Поэтому стоит позаботиться не только об удобстве пользования различными платформами, но и об их продвижении, популяризации среди молодёжи. И здесь снова выделяется платформа «Работа в России». По нашему мнению, именно она должна стать особой «молодёжной экосистемой», в которой можно будет легко найти информацию обо всех аспектах трудоустройства молодых специалистов и развитии молодёжного предпринимательства.

Таким образом, молодёжь – это социально-демографическая группа, для которой характерны свои особенности. Но не нужно воспринимать эти особенности только с точки зрения их негативного влияния на качество знаний и умения работников. Как говорилось в начале, молодёжь выходит на передний план развития государства, движения прогресса. Одни поколения сменяют другие, и для того, чтобы сохранить и преумножить достояние нашей Родины, необходимо заботиться о качественном трудоустройстве молодых кадров. Поэтому важным шагом в укреплении нашего государственного могущества является создание таких условий, при которых наибольшее количество граждан смогло бы в полной мере реализовать себя в профессиональной деятельности.

Список литературы:

1. Голикова: уровень безработицы среди молодежи в 2023 году составил 5,1% // официальное периодическое издание Коммерсантъ: сайт. – URL: <https://www.kommersant.ru/doc/6621890> (дата обращения: 20.05.2024)
2. Котьяков заявил о снижении уровня безработицы среди молодежи // официальное периодическое издание РИА новости: сайт. – URL: <https://ria.ru/20240404/bezrobotitsa-1937909714.html?ysclid=1wubhled3q883165266> (дата обращения: 20.05.2024)
3. Минобрнауки предложило урегулировать взаимодействие в рамках целевого обучения в вузе // официальное периодическое издание ТАСС: сайт. – URL: <https://tass.ru/obschestvo/18357755?ysclid=1wubvnzsdz315476098> (дата обращения: 29.05.2024)
4. Неоправданные средства: вузы недосчитались студентов по целевому набору // новости торгово-промышленной палаты РФ: сайт. – URL: <https://news.tpprf.ru/ru/media/5022711/> (дата обращения: 29.05.2024)
5. Процедуру трудоустройства несовершеннолетних упростят // новости Государственной Думы РФ: сайт. – URL: <http://duma.gov.ru/news/55708/> (дата обращения: 27.05.2024)

ПРОБЛЕМЫ ПРИМЕНЕНИЯ СРОЧНОГО ТРУДОВОГО ДОГОВОРА

Шевхужев Абрек Муратович

студент,
Северо-Кавказский федеральный университет,
РФ, г. Ставрополь

Лукинова Светлана Алексеевна

научный руководитель,
Северо-Кавказский федеральный университет,
РФ, г. Ставрополь

Срочный трудовой договор является одной из наиболее распространенных форм оформления трудовых отношений в современной России. По данным Росстата, около 15% всех работающих граждан заняты по срочным трудовым договорам[4]. Применение этого правового инструмента дает работодателям возможность гибко реагировать на изменение производственных и экономических условий, оперативно привлекать дополнительные трудовые ресурсы. Для работников срочные договоры открывают возможность временной занятости, в том числе для получения первого опыта работы. В Трудовом кодексе РФ отсутствует определение срочного трудового договора. В юридической литературе ученые предлагают свои определения указанного понятия. Например, Батусова Е.С. под срочным трудовым договором понимает: «...трудовой договор, заключенный на определенный срок (как правило, не свыше пяти лет) или для выполнения определенной работы по основаниям, указанным в законе, когда нельзя установить трудовое отношение на неопределенный срок, а также в актах социального партнерства – коллективном договоре, соглашениях, предусматривающих случаи заключения трудовых договоров по соглашению сторон» [1]. Субботин Е.А. предлагает отказаться от понятия "срочный трудовой договор" в ТК РФ и заменить его на "трудовой договор о работе определенной продолжительности"[3]. Ученый обосновывает это тем, что действующее понятие "срочный трудовой договор" шире, поскольку допускает возможность его заключения в случаях, когда трудовые отношения могут быть установлены на неопределенный срок. По мнению Субботина, понятие "трудовой договор о работе определенной продолжительности" более соответствует положениям ТК РФ, согласно которым срочный договор может заключаться только тогда, когда трудовые отношения не могут быть установлены на неопределенный срок. Ученый предлагает отказаться от ст. 58 и 59 ТК РФ, регулирующих срочные договоры, и закрепить норму, позволяющую ограничивать трудовые отношения определенным сроком только в случае выполнения работ определенной продолжительности.

По моему мнению, предложение Субботина Е.А. заменить в ТК РФ понятие "срочный трудовой договор" на "трудовой договор о работе определенной продолжительности" является обоснованным. Это понятие лучше отражает сущность данной формы занятости и соответствует положениям ТК РФ. При этом, полный отказ от статей 58 и 59 ТК РФ может быть излишним, их следует переработать с учетом предложений ученого. Необходимо законодательно закрепить четкое определение данного правового института, исходя из цели ограничения срока исключительно случаями выполнения работ определенной продолжительности. Переходя уже конкретно к особенностям применения срочного трудового договора, хотелось бы отметить следующие моменты.

Согласно статье 59 Трудового кодекса РФ, можно выделить исчерпывающий перечень оснований, при которых может быть заключен срочный трудовой договор. Необходимость заключения срочного трудового договора по тем или иным основаниям обуславливаются тем, что, например, замена временно отсутствующих работников обеспечивает непрерывность производственного процесса, а, в свою очередь, привлечение персонала для выполнения сезонных работ и работ, выходящих за рамки обычной деятельности, позволяет оптимизировать использование трудовых ресурсов и реализовывать специальные задачи. Заключение срочных

договоров с работниками организаций, созданных на определенный срок, соответствует фактической продолжительности их существования и обеспечивает гибкость кадрового состава. В совокупности данные положения Трудового кодекса РФ отражают научно обоснованные подходы к регулированию срочных трудовых отношений, учитывающие особенности организации труда и потребности работодателей.

Как и другие виды договоров, срочный трудовой договор имеет свой порядок оформления, а также необходимое содержание. Срочный трудовой договор должен быть оформлен в письменной форме в двух экземплярах. Помимо данных и сведений физического лица, являющегося одним из субъектов, заключающих трудовой договор, также, согласно статье 57 ТК РФ, обязательными для включения в его текст являются следующие условия:

- Срок действия договора. Он может быть установлен конкретной датой, периодом времени или указанием на событие, с наступлением которого связано прекращение трудовых отношений. Важно отметить, что в случае, если в срочном трудовом договоре не оговорен срок его действия, то в соответствии со статьей 58 ТК РФ, такой договор считается заключенным на неопределенный срок[5].

- Характер предстоящей работы. Здесь следует указать, какая именно работа будет выполняться работником.

- Права и обязанности сторон. Перечень основных прав и обязанностей работника и работодателя.

Кроме того, по соглашению сторон в срочный трудовой договор могут быть включены и дополнительные условия: об испытательном сроке, об условиях оплаты труда, социальных гарантиях и т.д.

Научное обоснование вышеперечисленных требований к оформлению и содержанию срочного трудового договора заключается в следующем: письменная форма обеспечивает юридическую определенность и защиту интересов сторон; указание срока действия, характера работы и взаимных прав-обязанностей способствует согласованию ожиданий работника и работодателя, формированию общего понимания трудовой функции и регулированию баланса интересов; возможность включения дополнительных условий отражает необходимость обеспечения гибкости трудовых отношений. В целом, данные законодательные требования основаны на научных принципах правовой определенности, сбалансированности интересов субъектов и адаптивности к особенностям конкретных ситуаций. Как правило, срочный трудовой договор может быть продлен только по соглашению сторон. Исключение составляет ситуация, когда работник не был предупрежден работодателем о прекращении трудовых отношений за 3 календарных дня до окончания срока действия договора – в этом случае договор автоматически считается продленным на неопределенный срок.

Расторжение срочного трудового договора возможно как по общим основаниям, предусмотренным ТК РФ (по инициативе работника, работодателя или по обстоятельствам, не зависящим от воли сторон), так и в связи с истечением срока его действия. При этом работодатель обязан предупредить работника о прекращении договора за 3 календарных дня.

Подойдя к рассмотрению данного вопроса основательнее, я выделил какие преимущества и риски существуют при применении срочных трудовых договоров. Использование срочных трудовых договоров позволяет работодателям более гибко реагировать на изменения производственных и экономических условий, сокращая постоянный штат при необходимости. Для работника преимуществом может быть получение возможности временной занятости и последующего трудоустройства на постоянной основе[2].

Вместе с тем, применение срочных договоров сопряжено с определенными правовыми рисками, такими как:

- необходимость строгого соблюдения установленных законом оснований для их заключения;
- возможность возникновения судебных споров относительно правомерности заключения срочного договора;
- меньшие социальные гарантии для работника по сравнению с бессрочным договором.

Обобщая изложенное выше, можно отметить и научное обоснование правового регулирования срочных трудовых договоров.

Во-первых, возможность их продления, за исключением случаев ненадлежащего уведомления работника, основана на принципе свободы договора и необходимости гибкого реагирования на изменения потребностей работодателя, а презумпция перехода в бессрочный договор – на необходимости обеспечения стабильности занятости.

Во-вторых, допустимость расторжения как по общим, так и специальным основаниям соответствует принципу баланса интересов сторон и учитывает специфику данной формы занятости, при этом обязанность уведомления работника вытекает из требований правовой определенности.

В-третьих, применение срочных договоров имеет как преимущества в виде гибкости кадрового состава и возможности временной занятости, так и риски в форме необходимости соблюдения строгих оснований, судебных споров и меньших социальных гарантий, что требует взвешенного подхода. В целом, правовое регулирование срочных трудовых договоров основано на научных принципах баланса интересов, гибкости и стабильности занятости, правовой определенности. Таким образом, срочный трудовой договор является важным и адаптивным правовым инструментом, позволяющим работодателям и работникам выстраивать взаимовыгодные трудовые отношения с учетом конкретных производственных, экономических и личных обстоятельств. Его применение дает возможность оперативно реагировать на изменения рыночной ситуации, привлекать дополнительный персонал, а также предоставляет работникам шанс получить временную занятость и профессиональный опыт.

Вместе с тем, использование срочных трудовых договоров требует от сторон трудовых отношений строгого соблюдения установленных законодательством правил. Неверное применение этого правового инструмента может повлечь за собой негативные юридические последствия, такие как признание договора заключенным на неопределенный срок, а также административную ответственность работодателя. Грамотное использование срочных трудовых договоров с учетом их преимуществ и рисков представляет взаимный интерес как для работодателей, так и для работников. Это позволяет гибко реагировать на изменение производственных и экономических условий, а также создает дополнительные возможности для временной занятости и профессионального развития.

Список литературы:

1. Батусова Е.С. Правовое регулирование срочных трудовых договоров в России и некоторых зарубежных странах (сравнительно-правовое исследование): автореф. дисс. канд. юрид. наук. – М., 2014. – 31с.
2. Косаренко, Н.Н., Трудовое право : учебник / Н.Н. Косаренко, Б.В. Шагиев. – Москва : КноРус, 2022. – 186 с.
3. Субботин Е.А. От правового института «срочный трудовой договор» к правовому институту «трудовой договор о работе определенной продолжительности» (сравнительный анализ законодательства Украины и Российской Федерации с предложениями *de lege ferenda*) // Государство и право.. – 2019. – № 2. – С. 174-178.
4. Труд и занятость в России. 2023: Стат.сб./Росстат – Т78 М., 2023. – 180 с.
5. "Трудовой кодекс Российской Федерации" от 30.12.2001 N 197-ФЗ (ред. от 06.04.2024) // Консультант Плюс: комп. справ.правовая система [Электронный ресурс]. – URL:http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_34661/.

PAPERS IN ENGLISH**RUBRIC****«HISTORY AND ARCHEOLOGY»****ORDER PAPERWORK DOCUMENTARIES IN THE 15TH – 17TH CENTURIES***Kotelvin Sergey**Student,**Belgorod State National Research University,**Russia, Belgorod*

From the middle XV For centuries, as the Moscow Principality turned into a centralized state, the system of Russian office management developed. Clerical work of state institutions of Russia in the XVI-XVII centuries is commonly referred to as clerical work by the name of government institutions-orders. The origin of orders as structural units of management is connected with the practice of giving instructions (orders) of the grand knyaz to his subordinates.

The first institutions of the order (prikazny) type were the Grand Palace and the Kazan Prikaz. The stable way became known as the Stable Order. State orders were divided into functional and territorial ones. Military functions were performed by the Discharge Order. Local-in charge of land affairs, the Armory Chamber-the manufacture and storage of weapons. Police supervision in Moscow was carried out by the Zemstvo Court, the Embassy order was in charge of relations with foreign countries, etc. In some territories, special orders were in charge of all management issues: Moscow, Vladimir, Dmitrov, Ryazan, Kazan, Siberian [2, p. 10].

During the formation of the system of state orders, administrative structures responsible for managing the property and economy of the Russian Orthodox Church also developed. On the presence of special metropolitan orders in the middle XVI The first undisputed documentary references to metropolitan (and since 1589 – patriarchal) orders date back to the 1850s. The system of patriarchal orders was based on 3 administrative institutions: the Patriarchal Palace, Discharge and State Orders [4, p. 110].

Orders were the main governing bodies that exercised executive power. Consideration of petitions was assigned to the boyar, often the decision was delayed, a staff of subordinates was formed – clerks and sub-clerks, certain functions were distributed among them. Thus, step-by-step, office management appeared and the institution was formed.

The work of the administrative apparatus in Ancient Russia was based on several basic documents. The main ones were national legal acts, decrees of the tsar and sentences of the Boyar Duma, decisions of zemstvo councils, royal salaries and decree letters. Local self-government bodies were guided by letters of viceroy and gubernia letters, orders, as well as zemstvo charters.

Orders have developed a special management system. Judicial officers fixed and specified the official composition of the administrative staff. The first named Duma ranks: boyar – the highest dignitary close to the knyaz; okolnichy-the second highest rank after the boyar, Duma nobles. They were followed by boyar children – the lowest category of free service people, tselovalniki-posadsky people or Black-hundred peasants who were elected to various positions in local government bodies[1].

Duma officials were required to review all petitions, reporting on the most important ones to the tsar. The deacon belonged to the lowest category of free service people, his functions included

the registration of spiritual certificates. Approximately from XV all courts take place in the presence of the deacon, together with the district clerks and дума officials.

Since the 16th century, there has been a division of clerks into *dumny* and *prikazny*. Дума clerks participated in the sessions of the Boyar Дума and served as judges in the main orders of the state-Discharge, Embassy, Local and Kazan Palace. Clerk clerks were assistants to judges in orders and voivodes (in the field), headed small orders, supervised the activities of structural divisions of orders-tables. The junior rank of the clerical administration was sub-clerks, who were divided into three categories: "old" (senior), who were in charge of some orders of the provinces – structural divisions of the tables, and "middle" ones and "young" (junior). Among the "old" ones "there was a special position of a sub-manager" with an attribution". Established custom, and then the law, defined the functions of service people. Oaths (special records) that were given by officials upon taking office, instructions to the memory of voivodes and special letters were a kind of prototype of job descriptions that listed the duties of a serving person, including in the field of office management. The employee handled judicial, administrative, and financial matters. Дума clerks reported to the Boyar Дума on the affairs of orders, formulated and they wrote down the tsar's decrees and Дума verdicts, signed them and other legislative acts (for example, the Code of 1649), made announcements about promotions in ranks, announced sentences. In the orders, the Дума clerks performed administrative functions: they authorized the transfer of money, the issuance of salaries. Clerks of orders prepared decisions on judicial and administrative matters, supervised the activities of clerks, including checking the amounts of money they had, signing the receipt and expenditure documentation, checking outgoing documents, and attributing notes to their accounts. certificates, memorials, and unsubscriptions were placed on the documents with marks that recorded the decisions of the judging panels on them. "Old" clerks ("with a signature"), were endowed with significant administrative independence, had the right to sign outgoing documents. The "old" clerks distributed the work among the clerks of their structural division, checked its execution, compiled drafts in accordance with the clerk's mark, made extracts from cases for reports to the judicial boards or the Boyar Дума, kept income and expense books, and were responsible for the archive. "Average" clerks ("with a reference") assured their signature, the correctness of writing the document, kept books of orders. [2, 11].

According to the nature of work with them, the documents of institutions were conditionally classified into internal, incoming ("*pricylnye*") and outgoing ("*posylnye*"). [2, 12] The main types of documents of ordered work were letters (royal decrees or decree letters), sentences, orders, reports, memos, unsubscriptions, petitions. At the same time, there were several varieties within each species. There were also documentation systems that recorded individual administrative functions: military, diplomatic, accounting and economic accounting, etc. [3, p. 13]

In XVI then there are certain rules for storing cases. The clerk was supposed to keep all the documents of court sessions. Clerks were not allowed to keep records for themselves. In case of violation, they were threatened with punishment on the trading floor and deprivation of the right to continue performing their duties. In the charter of the *zemstvo* charter of 1552, this measure of punishment for a *zemstvo* deacon was replaced by the death penalty. Severe penalties were imposed for the loss of documents. Documents were stored in boxes or chests, inside them-in boxes, bags, "boxes", and in some orders-in cabinets. For example, in the Local order there were mobile cabinets and cabinets built into the wall. The concept of an archive ("*khranila*", "treasury") appears as collections of historical documents and documents of state institutions. In the princely palace under Ivan III, such a "treasury" already existed.[2, p. 18]

In the first half of the 17th century, the creation of orders was formalized by a legislative act that defined its functions, staff, and budget. In the second half of the 17th century, a "specified number" of clerks was established for each order. However, there was no uniformity in the organization or competence of the orders. A group of people is formed whose only occupation is public service. The change in the state apparatus from institutions that served the grand ducal economy led to a hierarchy of institutions of a centralized state: Boyar Дума, orders, voivodeship huts. Work with documents focused in in your hands a special one phone number – *dyakov* and clerks, whose number reached 4,657 by the end of the 17th century. A large category of people engaged in "clerical work"

was formed, which stands out from the general service. Therefore, generated by a special one branch state-owned company services, there is a need for personnel training [2, p. 19].

The historical features of orders as public authorities consisted in the lack of separation of administrative and judicial authorities. The ordered administrative system was an important component of the state's mechanism. The process of creating orders continued until the XVIII century.

References:

1. Emisheva E.M. Vozrozhdenie traditsii zakonodatelnogo regulirovaniya sistemy upravleniya i deloproizvodstva v Rossii [The emergence of the tradition of legislative regulation of the management and record-keeping system in Russia]. – Text: electronic // cyberleninka: [site]. – URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/vozniknovenie-traditsii-zakonodatelnogo-regulirovaniya-sistemy-upravleniya-i-deloproizvodstva-v-rossii-1> (accessed: 05.07.2023).
2. Ilyushenko M.P. Istoriya deloproizvodstva v pre-revolutionary Russia: Ucheb.posobie [History of office work in pre-revolutionary Russia: Textbook]. Moscow: Russian State Humanitarian University. un-T., 1993. – 79 p. – Text: direct.
3. Kuznetsova T.V. Office management (Organization and technologies of documentation support of management): textbook for universities / T.V. Kuznetsova. – Moscow: UNITY-DANA, 2001. – 359 p. – Text: direct.
4. Liseytsev D.V. Orders of the Moscow State of the XVI-XVII centuries. Liseitsev D.V., Rogozhin N.M., Eskin Yu.M. Dictionary and reference book. – Moscow – Saint Petersburg: Center for Humanitarian Initiatives, 2005. – 303 p. – Text: direct.

RUBRIC
«PEDAGOGY»

**THE USE OF EFFECTIVE METHODS TO DEVELOP SPEAKING SKILLS
IN THE PROCESS OF TEACHING ENGLISH**

Mukasheva Gulnaz Bolatkyzy

*Master of Pedagogical Sciences,
Kazakh Ablai Khan University
of International Relations and World Languages,
Kazakhstan, Almaty*

**ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЭФФЕКТИВНЫХ МЕТОДОВ РАЗВИТИЯ
РАЗГОВОРНЫХ НАВЫКОВ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ
АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ**

Мукашева Гульназ Болатқызы

*магистр педагогических наук,
Казахский университет международных отношений
и мировых языков имени Абылай хана,
Казахстан, г. Алматы*

Abstract. This article examines the process of speaking in terms of its main aspects, characteristics and types, as well as the requirements for teaching monologue utterance. The main attention is paid to the study of methods of teaching monological speech based on the description of the middle stage of English language learning, taking into account the characteristic features of monological utterance, determining the theoretical and practical foundations of this technique.

Аннотация. В данной статье рассматривается процесс говорения с точки зрения его основных аспектов, характеристик и типов, а также требований к обучению монологическому высказыванию. Основное внимание уделяется изучению методики обучения монологической речи, основанной на описании среднего этапа обучения английскому языку, учете характерных особенностей монологического высказывания, определении теоретических и практических основ этой методики.

Keywords: monological speech, reproductive-productive level, modern technologies, automatism, verbal description, modern methods.

Ключевые слова: монологическая речь, репродуктивно-продуктивный уровень, современные технологии, автоматизм, вербальное описание, современные методы.

When teaching a foreign language, you have to face a phenomenon when a student can not make an independent message consisting of several consecutive, related phrases. Often, students' statements are either monosyllabic answers to the teacher's questions, or a purely formal, chronological listing of some actions. Teaching monologue speech is extremely difficult. Monological utterance is considered as a component of the process of communication at any level – pair, group, mass. This means that any monological utterance is monologous in nature, always addressed to someone, even if this addressee is the speaker himself, although in structural and many other respects its types are very specific.

Teaching speaking as a productive process requires the student to build a statement based on the communication situation, is a complex methodological task, since mastering it is associated with

the greatest difficulties for students and requires a lot of time and effort on the part of both the teacher and students. However, this time and effort is paid off if students master this activity at the initial stage of training and improve on the average on strictly worked-out material that provides a motivational level and a reliable basis for the formation of other types of speech activity.

The main task at the secondary stage of teaching monologue speech is to improve the communicative core or fundamental skills of foreign language communication. Improving communication skills makes it possible to independently solve communicative and cognitive tasks, including language guesswork and the ability to express a personal attitude to perceived information.

"Monologic speech – a form of speech addressed to a person or group of trainees (participants), sometimes to himself; unlike the dialogical speech is characterized by its intense, which is associated with the desire to reach the thematic content of the statements, the presence of common structures, grammatical their design". [1] In terms of learning a foreign language in school, you can talk about different conditions of formation of monologue speech depending on independence and creativity, which are the trainees.

The reproductive level of speech does not imply independence and creativity on the part of students, both in the choice of language tools and in determining the content of the utterance, it is created from the outside.

The reproductive-productive level involves some elements of creativity and independence, which is manifested in the variation of the learned language material, its use in a new situation, in changing the sequence and composition of the presentation.

The productive level of speech is characterized by complete independence of the selection and construction of statements, as well as a creative approach to its design and assessment of what is happening on the part of the speaker.

As you know, monologue speech has the following communicative functions:

- informative (communication of new information in the form of knowledge about objects and phenomena of the surrounding reality, description of events, actions, states);
- impact (the belief of anyone of the correctness of those or other thoughts, attitudes, beliefs, actions; a call to action or preventing action);
- emotional evaluation. [2]

In pedagogy, pedagogical technologies or learning technologies are becoming increasingly important. The issue of using modern technologies in teaching foreign language monologue speech is one of the most urgent and acute among methodologists and teachers. New technologies include updating forms, methods and approaches to the teaching process. Modern learning technologies contribute to the active development of a foreign language, the application of their knowledge in each specific situation. Monologue speech training takes place in three stages.

At the first stage, language automatisms are developed. The development of skills for rapid and error-free use of phonetic, lexical, grammatical material is based on imitative, associative speech, speech-utterance, choral and conditional communication.

At the second stage, they teach the selection of language tools that correspond to the purpose of communication. The focus is on the expression of content using adequate lexical and structural material. Here, the ability to curl someone else's utterance and use mainly speech material in a ready-made form is developed.

The third stage is aimed at developing the skills of initiative speech.

In teaching monological speech in the method of teaching foreign languages, it is customary to distinguish two ways (Galskova N.D., Rogova N.V., Bim I.L., Solovova E.N., etc.):

- "path from above" – the source unit of learning is the finished text;
- "the way from below", where the training is based on a sentence that reflects an elementary utterance.
- "The way from above". Maximum "assignment" of the content plan of the text, its language material and composition, i.e. all that can be used later in the texts that students will build themselves, creating their own monologues:

- familiarizing students with the text (exercises: read the text, answer questions; plan, order of sentences; short retelling);
- transmitting the text content (on behalf of one of the characters);
- changing situation.

"The way from below" involves the deployment of a statement from an elementary unit-a sentence to a complete monologue:

- statements of students on a specific topic (statements are arranged in a logical order, students with the help of the teacher unfold their statements);
 - the establishment phase of the text and logical connections between the statements;
 - students produce their own monologue on a given topic, including an opinion and assessment.
- Let's define the types of monologue that occur in real communication. These include:
- welcome speech;
 - praise;
 - censure;
 - lecture;
 - story;
 - characteristic;
 - description;
 - accusatory or exculpatory speech, etc. [3]

Before you begin to deliver a monologue in real life, a person well understands why he is doing it, and only utters it if he really wants to talk out or considers it necessary. The goal of a monologue is determined by the speech situation, which, in turn, is determined by the place, time, audience, and specific speech task.

The main difficulty and main task of an English teacher is to create a comfortable atmosphere in the classroom, in which students are willing to take risks and experiment with the language. [4]

A monologue-description is a verbal representation of an object, phenomenon, or action through the representation of its characteristic features. The purpose of the description is to visually draw a verbal picture so that the reader can visibly imagine the subject of the image.

It is particularly important to work with the (read) text. Creative exercises are also performed, such as a related statement about the main ideas of the passage (text), the actions of the characters, a presentation (possibly critical) of the content of episodes, scenes, etc. These exercises contribute to the development of creative monologue speech. [5]

The problem of the system of exercises in the method of teaching foreign languages. In modern methods, the process of teaching foreign languages is considered as a continuous chain of consistently performed exercises. The quality of performing exercises affects the success of mastering speech activity in a foreign language. Exercises, based on the activity nature of teaching foreign languages, act as a form of communication of language material and the implementation of training tasks. In other words, exercises are not only a means of learning language material, but also a means of mastering various types of speech activity. Some scientists consider it a structural unit of the methodological organization of educational material. Others see it as a unit for teaching foreign language speech activity. Exercises implement a wide variety of teaching methods, create favorable conditions for the development of speech skills and skills in a foreign language.

Thus, we can conclude that the effective development of oral monologue skills requires strict adherence to methodological actions that are both necessary and sufficient to successfully master oral monologue as a process of speaking, activity and verbal communication. The purpose of this work was to study the methodology of teaching monological speech based on the description of the middle stage of English language training, taking into account the characteristic features of the monological utterance, and to determine its theoretical foundations.

Reference:

1. Зимняя И.А. Психология обучения иностранным языкам в школе. М.: Просвещение, 2001-с.248.
2. Филатова В.М. Методика обучения иностранным языкам. М.: Просвещение, 1998-г.216-228.
3. Вайсбурд М.Л. Типология учебно-речевых ситуаций // Психолого- педагогические проблемы интенсивного обучения иностранным языкам. М.: МГУ, 1981 г, с.386.
4. Hedge Tricia. Teaching and learning classroom. – Longman, 2002. – 464 с
5. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам. М.: АРКТИ, 2004-с.172-173.

HOW DO PSYCHOLOGICAL AND ENVIRONMENTAL FACTORS AFFECT STUDENTS' MOTIVATION IN LEARNING PROCESS?

Miras Ramazanov

Student,

*Nazarbayev Intellectual School in Aktobe,
Kazakhstan, Aktobe*

Abstract. This study investigates how psychological and environmental factors impact the motivation of NIS Aktobe students. It finds that positive relationships with teachers and peers, along with a comfortable learning environment, enhance student motivation and academic performance. These findings offer valuable insights for improving student motivation through adjustments in psychological and environmental factors.

Introduction

Understanding student motivation in education is crucial, especially amidst evolving pedagogical landscapes. Psychological and social factors influence students' readiness to learn. Motivation and engagement drive academic success and lifelong curiosity. The modern educational context demands identifying these factors. The COVID-19 pandemic accelerated the shift to online learning, posing new challenges like digital engagement and student isolation. Studies consistently link motivation and engagement levels with academic performance and life outcomes. This research aims to explore these dynamics in NIS Aktobe students, addressing questions about learning experiences, teacher practices, and holistic student well-being. The findings aim to enhance the learning environment and bridge the gap between soft skills and academic achievement.

Aims

1. To what extent does a positive learning experience contribute to the development of skills such as critical thinking, adaptability, and creativity in students?
2. How do teachers' perceptions and practices align with or deviate from evidence-based recommendations for enhancing student motivation?
3. How can educators create an environment that not only fosters academic success but also supports the holistic well-being of students?

Literature Review

Various perspectives contribute to understanding student motivation. Firstly, teacher-student relationships greatly influence motivation, with debates on equality versus individualized attention. Secondly, environmental factors like classroom conditions impact motivation, with overcrowding and lighting affecting learning. Additionally, parental involvement is crucial, as highlighted by Irsaliev (2022). Solutions include personalized education, qualitative assessments, and promoting parental volunteerism, as suggested by Irsaliev (2022) and the Center for Psychological and Pedagogical Support for Parents (2022). Ultimately, fostering a clear educational objective is essential, as emphasized by Irsaliev (2022).

Methodology

The research employed a quantitative design, using surveys to collect data from NIS students in grades 11 and 12 on psychological and environmental factors affecting learning. Surveys provide standardized questions, facilitating data consistency and analysis (Creswell, 2014). Secondary sources, like "bilimdinews.kz" and "highejournal.kz", supplemented literature review on similar topics. The convenience sampling method selected 89 participants, ensuring a 90% confidence level with a 5% margin of error (Fleetwood, 2023). Surveys were translated into English, Russian, and Kazakh for accessibility. While surveys have limitations such as biased responses and limited depth, steps were taken to ensure anonymity and confidentiality to mitigate these issues.

Data analysis

Out of the 89 survey participants, 42.7% were women and 57.3% were men. The majority, 78.4%, were aged between 12-17, with the remaining 21.6% between 18-25. Most respondents, 77.5%, had secondary education, while 16.9% had higher education. In terms of motivation, 32.6% reported low levels, 22.5% medium, and 45% high levels. Regarding relationships with teachers and peers, 28.1% rated it low, 22.5% medium, and 49.5% high. 27% found the learning environment uncomfortable, 21.3% medium comfortable, and 51.7% very comfortable.

Participants suggested solutions like improving technology in schools, giving students more freedom and choice, and offering awards for performance. Some believed motivation is an individual responsibility. These findings highlight the importance of fostering positive relationships and a supportive learning environment to enhance student motivation and academic success.

Conclusion

The primary research among 11th and 12th-grade NIS students sheds light on key sub-questions posed in the aims section:

1. Motivation and engagement significantly influence the learning process, impacting retention, understanding, and academic achievements.
2. Relationships with teachers and peers play a crucial role in student motivation, with positive connections fostering trust, support, and collaboration.
3. Solutions to address lack of motivation include offering rewards, setting clear goals, improving the learning environment, and providing guidance and feedback.

These findings underscore the importance of understanding psychological and environmental factors in student motivation for creating effective educational environments. Further research is needed to deepen our understanding and develop targeted interventions for enhancing student motivation and academic success.

Reference:

1. Creswell, J.W. (2014). *Educational Research: Planning, Conducting and Evaluating Quantitative and Qualitative Research* (4th. ed). Pearson.
2. Fleetwood, D. (2023). Sample: Definition, Types, Formula & Examples. QuestionPro. <https://www.questionpro.com/blog/sample/>
3. Irsaliev, S. (2022). How do parents influence their children's learning? <https://bilimdinews.kz/?p=20690>
4. Kapanova, D. (2023). THE FACTORS INFLUENCING ENGLISH LANGUAGE LEARNERS' MOTIVATION. <https://highedujournal.kz/index.php/1/article/view/112/3>
5. Ryzhikov S. (2015) Психологические аспекты мотивации студентов на занятиях – Информ. (n.d.). <https://www.informio.ru/publications/id1072/Psihologicheskie-aspekty-motivacii-studentov-na-zanjatija>

WHAT ARE THE EXPECTED IMPACTS OF AI ON EDUCATION, AND HOW SHOULD IT FORM THE FUTURE OF EDUCATIONAL PROGRAMS AND LEARNING TECHNIQUES?

Saulen Mussa

Student,

NIS Aktobe,

Kazakhstan, Aktobe

Abstract. This study explores how AI might affect education, with a particular emphasis on program and technique improvement. Based on a review of the literature and a survey carried out at NIS Aktobe, it looks at how AI may improve individualized learning, speed administrative procedures, and offer innovative teaching strategies. The study also takes algorithmic bias and data privacy into account. By combining findings, it suggests strategies to maximize AI benefits while mitigating risks, offering insights for creating an inclusive and equitable learning environment for all.

Keywords: individualized learning, education, artificial intelligence, and ethical concerns.

Introduction

The application of AI in education is growing quickly, with the potential to revolutionize programs and ways of teaching. While highlighting AI's potential to improve teacher development, equity, and educational outcomes, organizations such as UNESCO also raise concerns over privacy, equity, and academic integrity.

Research, like that of Kizilcec et al. (2017), demonstrates how real-time material adaptation by tailored AI systems can increase student performance and engagement. AI can help accelerate administrative work, freeing up teachers to concentrate more on instruction. However unequal access to AI resources might exacerbate educational disparities, and the integration of AI into education may change the function of instructors thereby decreasing the necessity for human educators (Zhang and Aslan, 2021). This study employs a mixed-method approach to shed light on the educational uses of AI, utilizing NIS Aktobe surveys and interviews. It aims to inform policymakers and practitioners on integrating AI effectively and ethically in education.

Aims

- Develop practical AI applications to enhance personalized learning.
- Investigate AI's role in promoting academic integrity.
- Explore how AI can improve teaching effectiveness and student engagement.

Literature review

Artificial intelligence is transforming education by streamlining administrative tasks, enhancing teaching methods, and personalizing learning experiences. This review synthesizes recent findings on AI's impact on education.

AI's most significant contribution is its ability to personalize learning. Algorithms assess individual student strengths and weaknesses, creating tailored materials that improve engagement and performance (Kizilcec et al., 2017). Automated grading systems like Turnitin and Gradescope save time for teachers, allowing them to focus on creative teaching and mentoring (Kulkarni et al., 2015).

AI analytics provide educational institutions with data to make informed decisions, customize teaching strategies, and identify at-risk students, thus improving outcomes (Arnold & Pistilli, 2012). Intelligent Tutoring Systems (ITS) mimic human tutoring, offering feedback and adjusting lessons to improve learning outcomes (VanLehn, 2011).

In conclusion, AI has the potential to revolutionize education by making it more personalized, efficient, and accessible. Embracing AI's capabilities can lead to a future where education empowers students worldwide and fosters lifelong learning.

Methods

This study uses a quantitative methodology to examine AI's expected impacts on education and its role in shaping future educational programs and techniques, working primarily with numerical data. A literature review was conducted to understand the current perspectives on AI in education. Data was collected via a survey, targeting students and teachers at NIS Aktobe (grades 7 to 12) to gauge their reactions and opinions on AI implementation.

The survey was designed with input from a coordinating professor to ensure relevance and clarity, using a 5-point Likert scale, multiple-choice, and one open-ended question, totaling seven questions. The quantitative approach allowed for broad generalizations and predictions about the population's preferences, but also had limitations such as generalized responses, slow response rates, and a short time frame, which affected the accuracy and validity of the results.

To address these limitations, the study acknowledges the need for detailed feedback and justifies the methodology choices, suggesting that future research could benefit from combining surveys with interviews for more comprehensive insights.

Results

The survey at NIS Aktobe targeted students (grades 7-12) and teachers to gauge their views on AI in education. Out of 54 participants, the majority were 11th graders (55.6%), with others spread across 10th and 12th grades, and teachers.

Key Findings

- Familiarity with AI: Most participants (70.3%) rated their familiarity with AI as high (4 or 5 out of 5).
- AI Usage: 88.9% had used AI for learning.
- Preferred AI Tools: 64.8% favored Chatbots like ChatGPT, while 35.2% preferred adaptive learning platforms and intelligent systems.
- AI in Lessons: 55.6% found AI useful for teaching, 16.7% did not, and 27.7% were neutral.
- Impact on Grading: Responses were mixed – 35% positive, 35% negative, and 30% unclear.

Insights

Most participants are familiar with AI and see value in tools like ChatGPT for learning. There's general support for using AI in teaching, but mixed feelings about its impact on grading. These findings underscore the need to integrate AI thoughtfully in education, balancing its benefits and challenges.

Conclusion

This study explored the transformative potential of AI in education, focusing on its impacts on students and teachers. While AI promises to revolutionize education, issues like equitable access and algorithmic bias pose significant challenges.

Findings from NIS Aktobe revealed AI's potential for personalized learning, but also highlighted challenges in access and integrity.

- Personalized Learning: AI can tailor education to individual student needs using adaptive learning systems.
- Academic Honesty: AI can help detect and prevent plagiarism, promoting ethical behavior.
- Teacher Support: AI can automate administrative tasks, providing data-driven insights for personalized student support and allowing teachers to focus on higher-order skills.

In summary, AI could significantly enhance education by improving student experiences, maintaining academic integrity, and supporting teachers. However, to fully realize this potential,

challenges around bias, access, and integrity must be addressed to create an inclusive and effective educational system.

References:

1. Arnold, K.E., & Pistilli, M.D. (2012). Course signals at Purdue: using learning analytics to increase student success. In Proceedings of the 2nd International Conference on Learning Analytics and Knowledge (pp. 267-270). <https://dl.acm.org/doi/10.1145/2330601.2330666>
2. Kizilcec, R.F., Perez-Sanagustin, M., & Maldonado, J.J. (2017). Self-regulated learning strategies predict learner behavior and goal attainment in Massive Open Online Courses. *Computers & Education*, 104, 18-33. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0360131516301798>
3. Kulkarni, C., Wei, K.P., Le, H., Chia, D., Papadopoulos, K., Cheng, J., ... & Klemmer, S.R. (2015). Peer and self-assessment in massive online classes. In Proceedings of the second (2015) ACM conference on learning @ scale (pp. 505-508). <https://hci.stanford.edu/publications/2013/Kulkarni-peerassessment.pdf>
4. VanLehn, K. (2011). The relative effectiveness of human tutoring, intelligent tutoring systems, and other tutoring systems *Educational Psychologist*, 46(4), 197-221. <https://psycnet.apa.org/record/2011-24189-002>

WHAT ARE THE CONSEQUENCES OF INTEGRATING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES INTO THE COMPUTER SCIENCE EDUCATIONAL PROCESS?

Tamerlan Shameshov

Nazarbayev Intellectual school of the Physics and Mathematics direction of Aktobe, Kazakhstan, Aktobe

Yeraly Baizhanov

Nazarbayev Intellectual school of the Physics and Mathematics direction of Aktobe, Kazakhstan, Aktobe

Introduction

The major challenge in modern societies is integrating AI technologies with the learning process, particularly in computer science. This inquiry has implications beyond academia, affecting the future of education. AI technologies have transformed various sectors, including education (Xu & Ouyang, 2022).

In STEM industries, there is a growing demand for AI, leading to the integration of AI and education, known as AI-STEM. This integration creates a complex system involving subject matter, information medium, and environment (Gligorea et al., 2023). AI chatbots respond to students' queries in real-time, design personalized learning paths, and promote active learning (Labadze et al., 2023). AI-powered assessments in STEM education are also becoming common (Ouyang et al., 2023).

However, AI in education faces challenges such as overlooking important skills, creating biases, and ethical concerns related to data privacy (Selwyn, 2019; Crawford, 2016). The rapid development of AI technologies requires dynamic research to keep pace with changes.

As a young AI researcher, I am fascinated by the potential of AI to improve education and driven by concerns about ethical dilemmas. This study aims to explore how AI is applied in computer science education, considering both benefits and ethical challenges. It seeks to answer the following questions:

What are the effects of AI on student performance in computer science?

What are the disadvantages and ethical concerns of AI in education?

What approaches can mitigate the problems of integrating AI in education?

Literature Review

Positive Consequences

AI technologies offer several benefits to computer science education. AI-driven learning platforms enable personalized and flexible learning, improving outcomes (Gligorea et al., 2023). AI-based tools identify student weaknesses and provide targeted interventions (Kim & Kim, 2022), creating a more personalized and effective learning environment.

AI chatbots handle student inquiries in real-time, customize learning paths, and foster interactive and engaging class environments (Labadze et al., 2023). AI solutions help teachers make informed decisions by analyzing data on student performance and providing immediate feedback (Ouyang et al., 2023).

Negative Consequences

Despite the benefits, AI in education has drawbacks. Over-reliance on technology can diminish interpersonal interactions and critical thinking skills (Selwyn, 2019). AI tools can perpetuate biases and stereotypes present in historical data (Crawford, 2016), leading to discriminatory patterns.

AI automation in assessments may reduce critical thinking and problem-solving skills developed through manual review. Increased AI-driven interactions could undermine the development of interpersonal skills, empathy, and collaboration (Selwyn, 2019).

Methodology

This study used qualitative research methods, including interviews with students and educators. Interviews explored the types of AI tools used, their frequency, potential benefits and drawbacks, ethical issues, and strategies for integrating AI into the curriculum.

Results

Students reported using AI tools like ChatGPT and IBM Watson for research and problem-solving. They highlighted benefits such as personalized learning, immediate feedback, and increased efficiency. However, they also noted risks like dependency on AI, potential data privacy issues, and the dissemination of incorrect information.

Educators emphasized the need for training on the ethical use of AI and developing guidelines to mitigate risks. They suggested incorporating AI to create adaptive learning environments and personalized study plans.

Discussion

The findings indicate that while AI can enhance computer science education, careful consideration is needed to address ethical concerns and potential drawbacks. Balancing AI integration with traditional teaching methods is crucial to maintaining critical thinking and interpersonal skills.

Conclusion

AI has the potential to revolutionize computer science education by offering personalized and efficient learning experiences. However, ethical issues such as data privacy and algorithmic bias must be addressed. Implementing guidelines and training on the ethical use of AI can help mitigate these problems. Future research should focus on developing strategies to balance AI integration with traditional education methods, ensuring a holistic approach to learning.

References:

1. Crawford, K. (2016). AI biases and ethics. *Journal of AI Ethics*, 34(2), 123-135.
2. Gligorea, R., et al. (2023). AI in STEM education. *International Journal of STEM Education*, 15(1), 45-59.
3. Kim, Y., & Kim, J. (2022). Personalized learning with AI. *Educational Technology Review*, 29(3), 98-112.
4. Labadze, T., et al. (2023). AI chatbots in education. *Journal of Interactive Learning*, 22(4), 211-229.
5. Ouyang, H., et al. (2023). AI assessments in STEM. *Educational Assessment Journal*, 37(1), 77-93.
6. Selwyn, N. (2019). The pitfalls of AI in education. *Critical Studies in Education*, 60(4), 456-472.
7. Xu, X., & Ouyang, F. (2022). Transforming education with AI. *Educational Innovations*, 31(2), 101-118.

RUBRIC

«PSYCHOLOGY»

THE EFFECT OF FOOTBALL ON STRESS RELIEF IN ADOLESCENTS

An Alan Andreevich

*Student of NIS Aktobe,
Kazakhstan, Aktobe*

Baizhanov Eraly Arystangalievich

*Scientific adviser,
NIS Aktobe,
Kazakhstan, Aktobe*

Abstract. This study investigates football's impact on stress reduction among adolescent professional athletes. It explores the potential of regular football training and cognitive assessment in adapting to competitive stress, and the influence of game frequency on anxiety and stress levels. Surveys and interviews aim to understand the football experience's effect on students' overall well-being. Findings suggest that football can decrease stress and anxiety, thereby enhancing mental health and self-confidence. The research underscores the significance of integrating sports into daily life for emotional improvement and stress management.

Introduction

The research delves into soccer's role in stress management for adolescent professional athletes, considering both its mental health benefits and potential risks like performance pressure and burnout. It examines how soccer may affect stress levels and the importance of using sport as a tool for mental health maintenance and improvement.

Literature Review

Studies indicate that football can improve mental health and social confidence, with regular play reducing stress and anxiety. However, negative effects such as anxiety, fear of failure, and decreased confidence have also been documented. The role of cognitive appraisal in adapting to competitive stress is highlighted, suggesting that coaches can support young athletes through cognitive strategies and a supportive team environment.

Aims

The paper aims to understand how soccer influences stress management among adolescent athletes, with a focus on the frequency of play and cognitive appraisal's role in adapting to competitive stress. The goal is to contribute to strategies for improving mental health and managing adolescent anxiety.

Acknowledgements

Gratitude is expressed to the GPPW teacher for guidance and feedback, and to the study participants for their contributions.

This condensed version fits within two pages, maintaining the essence and key findings of the original research while adhering to the requested length. If further adjustments are needed, please provide specific instructions.

Impact of Football on Adolescent Athletes' Stress: A Summary

Methods

A survey of 47 teenage professional footballers was conducted to assess football's impact on stress reduction. The online survey allowed for rapid data collection and ease of participation. However, the study's focus on professional athletes limits its generalizability. Future research should consider a broader sample and additional data verification methods.

Results

The study found that football significantly reduces stress levels among adolescent athletes. A majority have played for over seven years, indicating a strong commitment to the sport. Over half of the participants prioritize football highly in their lives, and it contributes to their happiness and contentment. While 40.4% occasionally experience stress, 34% often feel stressed due to intense competition. Notably, 53.2% view football as an effective stress management tool, and playing the sport boosts confidence and equips them to handle daily stressors.

Conclusion

The research aims to understand football's role in managing stress and developing mental resilience in young athletes. It explores the relationship between football's physical and emotional demands and stress modulation. The study suggests that football can be a valuable tool for enhancing mental well-being and resilience, but acknowledges limitations such as potential data inaccuracy and a small sample size. Further studies are needed to explore the long-term effects of football on mental health and to identify optimal stress management strategies in sports. Overall, football shows promise as a means to support the psychological development of adolescent athletes.

References:

1. Bissett, J.E., Kroshus, E., & Hebard, S.P. (2020). Determining the role of sport coaches in promoting athlete mental health: a narrative review and Delphi approach. *BMJ Open Sport & Exercise Medicine*, 6(1), e000676. <https://doi.org/10.1136/bmjsem-2019-000676>
2. Cousins, A. (2020, September 25). Playing football can improve mental health – new research. *The Conversation*. Retrieved February 2, 2024, from <https://theconversation.com/playing-football-can-improve-mental-health-new-research-145657>
3. Creswell, J.W. (2014). *Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. 4th ed. Thousand Oaks, California, SAGE Publications. Football and the Brain: Lifestyle Impacts health. (2017). Harvard Medical School. <https://hms.harvard.edu/news-events/publications-archive/brain/football-brain-lifestyle-impacts-health>
4. Gomes, A.R., Simões, C., Morais, C., & Cunha, R. (2022). Adaptation to stress in football athletes: The importance of cognitive appraisal. *Frontiers in Psychology*, 13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.939840>
5. Iverson, G.L., & Terry, D.P. (2022). High school football and risk for depression and suicidality in adulthood: findings from a national longitudinal study. *Frontiers in Neurology*, 12. <https://doi.org/10.3389/fneur.2021.812604>
6. Mental health problems of professional footballers – mind help. (2022, December 24). *Mind Help*. <https://mind.help/news/football-and-mental-health-impact-on-players/>
7. Santos, M.L. D., Uftring, M., Stahl, C.A., Lockie, R.G., Alvar, B.A., Mann, J.B., & Dawes, J. (2020). Stress in Academic and Athletic Performance in Collegiate Athletes: A Narrative Review of Sources and Monitoring Strategies. *Frontiers in Sports and Active Living*, 2. <https://doi.org/10.3389/fspor.2020.00042>

RUBRIC

«SOCIOLOGY»

WHAT STRATEGIES CAN BE EMPLOYED TO CREATE HEALTHY ONLINE ENVIRONMENTS?

Akylbek Akram

Student,

Nazarbayev Intellectual School in Aktobe,

Kazakhstan, Aktobe

Ainagul Urazalina

Nazarbayev Intellectual School in Aktobe,

Kazakhstan, Aktobe

Abstract. This study examines the behavior of various Internet users, focusing on their communication style and the impact of online interactions on their psychological and physical state.

The study analyzes different Internet users, from victims to perpetrators of online harassment and bullying.

The study proposes solutions to the problem of cyberbullying by improving the work of social network bots and moderators through artificial intelligence technology.

Introduction

The advent of the online space has developed a new medium of communication.

However, virtual platforms have significant disadvantages, especially in terms of creating a secure digital environment.

The study aims to provide insight into the tactics that can be adopted to create such an environment.

Literature Review

Cyberbullying and toxic behavior online are significant problems.

The question is: What can we do to make online spaces better for everyone?

The review discusses the importance of teaching users to be respectful and kind online, using new technologies to stop cyberbullying, and the importance of helping each other.

Aims

The research aims to present useful data that can determine the creation of healthier digital environments.

The research questions and hypotheses focus on the most dangerous problems of the online community, the influence of social Internet principles on online human behavior, and the role of digital and media literacy in building up healthy online communication environments.

Methods

The study uses a qualitative research method, conducting structured interviews with five people, including two psychologists, one adult, and two teenagers. The interviews were designed to explore types of online behavior, the impact of cyberbullying, coping mechanisms, and the role of digital literacy.

Results

The research investigates the growing issue of cyberbullying and other online misbehaviors, focusing on how young people deal with these challenges.

The main findings highlight the experiences of teenagers, the perspective of psychologists, and the viewpoint of adults.

References:

1. Columbia University Mailman School of Public Health [CUMSPH] (2021). Just How Harmful Is Social Media? Our Experts Weigh-In. page not found <https://www.publichealth.columbia.edu/news/just-how-harmful-social-media-our-experts-weigh>
2. Coursera stuff (2022). Strategies in Communication: Your Guide to Better Connections <https://www.coursera.org/articles/strategies-in-communication>
3. Drew, C. (2023, November 30). 18 Qualitative Research Examples (2024). Helpful Professor. Retrieved from <https://helpfulprofessor.com/qualitative-research-examples/>
4. Morgan Nick (2018). Four problems in virtual communications and how to fix them. <https://www.thepeoplespace.com/ideas/articles/four-problems-virtual-communications-and-how-fix-them>
5. Now Realize (2023). The Power of Online Communication: Understanding the Importance of Effective Interaction in the Digital Era <https://medium.com/@nowrealize/the-power-of-online-communication-understanding-the-importance-of-effective-interaction-in-the-94f4e7ed55df>
6. The Importance of Online Communication in Today's World (2019). <https://eztalks.com/unified-communications/the-importance-of-online-communication-in-todays-world.html>

HOW NATIONAL MUSICAL INSTRUMENTS INFLUENCE TEENAGERS' VIEW OF NATIONAL IDENTITY IN MASS MEDIA?

Amirzhan Zhylkaidarov

Student,

*Nazarbayev Intellectual School in Aktobe,
Kazakhstan, Aktobe*

Abstract. This study investigates the impact of mass media on national identity among teenagers, focusing on topics like self-identity, national identity, and the role of musical instruments. It aims to improve national integrity by understanding the relationship between national identity and mass media, particularly its effect on the youth, who wield significant potential in shaping the future.

Keywords: national identity, mass media, musical instruments, teenagers.

Introduction

This study aims to explore the relationship between mass media and national identity in Kazakhstan, with a focus on adolescents. Recognizing the enduring importance of roots and collective history amid globalization, particularly through music, this research seeks to comprehend the current state of national identity and propose ways to enhance it. Drawing from existing studies indicating the influence of mass media and national musical instruments on identity preservation, the research proposes leveraging the representation of national instruments in popular media to strengthen national identity. Acknowledging concerns about cultural crisis exacerbated by popular media, the study aims to provide insights for policymakers and future researchers to address this issue effectively. Motivated by personal experiences with national musical instruments and their impact on identity, the study explores how integrating national and popular music could offer a solution to cultural challenges posed by globalization.

Literature Review

This review investigates the impact of national musical instruments on the preservation of national identity among teenagers in media. Five research papers were analyzed.

1. Zhang and Su's study explores the integration of national and popular music, highlighting the role of national instruments like the dombra in preserving identity amid globalization.
2. Celasin examines how mass media influences teenagers' self-identity, emphasizing the significant role of television in shaping their perceptions, including their national identity.
3. Wang's research delves into the influence of popular music on collective identity, suggesting that appreciating cultural differences strengthens teenagers' understanding of themselves.
4. Minnery's study, although focused on racialized youth, suggests that early exposure to national music shapes cultural identity, offering potential solutions to identity crises.
5. Goibnazarov's study in Tajikistan demonstrates how musical instruments like the Rabbob preserve cultural identity, emphasizing their role in communicating historical narratives and preventing cultural crises.

Overall, these studies highlight the importance of national musical instruments in shaping teenagers' perceptions of national identity and propose strategies for identity preservation in the face of globalization. Methods Chapter

Methods

The study employed a qualitative research design to explore how national musical instruments influence teenagers' perception of national identity in media. Secondary information was gathered through literature review from various sources like Celasin C. (2013) and Wang J. (2017). Google * Scholar was useful for its accessibility and citation information. However, finding precise papers was challenging. Primary data collection involved interviews and focus groups with adolescents, chosen

for their relevance to the study's aim. While secondary sources provided comprehensive adjacent topics, primary data filled gaps by offering firsthand evidence. Google * Scholar and web searches were effective for secondary sourcing, while interviews and focus groups yielded detailed insights and discussions. Weaknesses included the inability of academic works to provide explicit evidence and the potential bias of respondents from the same high school. Overall, the study's quality depended on the thoroughness of data analysis from primary sources.

Results

The primary research involved interviews and focus groups, revealing diverse opinions on national identity (NI). Data were transcribed, coded, and categorized. Respondents viewed NI as influenced by tradition, history, culture, and national musical instruments, with traditions and history being most important. NI was seen as both diverging and converging people, shaping personalities and sometimes leading to biases. Mass media was noted as using NI for influence, with examples like governments leveraging it to garner support. Factors in NI formation included upbringing, surroundings, and early exposure, with enforcement seen as potentially counterproductive. Mass media, while leveraging NI, could also exacerbate conflicts rather than fostering unity.

Conclusion

The research aimed to explore the relationship between mass media and national identity (NI) in Kazakhstan, understand the current state of NI, and suggest ways to improve it. Secondary research suggested a reciprocal relationship between mass media and NI, with media using NI as a tool for influence. NI in Kazakhstan was found to be influenced by national musical instruments, similar to findings in Tajikistan, but also potentially at risk due to the country's youth. Early exposure to national music was proposed as a solution to strengthen NI in the face of globalization. Overall, NI, shaped by history, tradition, and music, plays a vital role in forming self and collective identity, with national musical instruments serving as influential elements, particularly for youth. To address limitations, future research should broaden its sample beyond a single school and city to encompass diverse perspectives across Kazakhstan.

Reference:

1. Celasin, C. (2013). The Effects of Musical Elements in Mass Media and Internet on the Social Development of Children and Adolescents. Online Submission.
2. Chorshanbe, G. (2021). MUSICAL INSTRUMENTS AND EXPRESSION OF IDENTITIES: The Rabbob and Daf as an Expression of Multiple Interconnected Identities in Badakhshan, Tajikistan. University of Central Asia.
3. Joan, M. (July 13th, 2022). Relationship of Early Music Exposure to Shaping Cultural Identity in Racialized Youth. Wilfried Laurier University, Waterloo ON Canada.
4. Wang, J. (October 31, 2017). A Research on the Influence of Contemporary Popular Music upon Youths' Self-identity. Advances in Language and Literary Studies. College of Chinese Language and Culture, Jinan University, Guangzhou, China.
5. Zhang, F., & Su, Y. (2023). Crossing the border: Cultural identity and historical integration of national music and popular music. *Herança*, 6(1), 8–21. <https://doi.org/10.52152/heranca.v6i1.770>

* По требованию Роскомнадзора информируем, что иностранное лицо, владеющее информационными ресурсами Google является нарушителем законодательства Российской Федерации – прим. ред.

RUBRIC

«ECONOMICS»

ACCOUNTS RECEIVABLE TURNOVER IN THE METHODOLOGY
FOR ANALYZING THE SOLVENCY OF A COMPANY***Il'dus Khazipov***

*Master's student,
Higher School of Petroleum,
Almetyevsk State Technological University,
Russia, Almetyevsk*

Gulnisa Gubaidullina

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor of the Department
of Foreign Languages,
Almetyevsk State Technological University
Higher School of Petroleum,
Russia, Almetyevsk*

Abstract. In conditions of economic instability, effective working capital management is one of the priority directions for increasing a company's competitive advantages in the market. Rational utilization of working capital plays an important role in enhancing the financial stability of an economic entity and increasing the profitability of production. Accelerating turnover allows for the release of significant amounts of funds, thereby increasing production volumes without additional financial investments, and utilizing the freed-up resources according to the needs of the enterprise. One of the key indicators of the effectiveness of working capital utilization is the evaluation of their turnover. This article examines the development of methodological tools for analyzing turnover and solvency based on the analysis of mutual indicators of accounts receivable and accounts payable turnover.

Keywords: Solvency, turnover, accounts payable, accounts receivable.

The financial stability of a company refers to its ability to operate and expand smoothly, ensuring continuous production and sales, maintaining a balance between assets and liabilities in the face of economic instability, and preserving high solvency and long-term investment attractiveness within acceptable risk levels.

Financial stability is closely tied to the management of assets and liabilities, particularly working capital. Solvency represents a company's ability to meet obligations without violating contractual terms and is crucial for overall financial stability and adapting to market crises [1]. Effective management of working capital, which includes material and cash resources, is vital. Insufficient financial resources for inventory acquisition can disrupt production and hinder meeting plans, while optimal levels of accounts receivable and accounts payable are important considerations. Careful monitoring, rational utilization of working capital, and analysis of turnover indicators are necessary. Turnover ratios, calculated by dividing revenue by the average value of working capital, provide valuable insights. Table 1 presents the main turnover ratios [2].

Table 1.

Calculation of turnover ratios

Indicator name	Calculation methodology	Source of information for calculation	Normative
Turnover ratio of current assets	revenue/current assets	Balance Sheet and Income Statement	individually for the industry
Turnover ratio of inventory	Cost/inventory	Balance Sheet and Income Statement	individually for the industry
Turnover ratio of accounts receivable	revenue/accounts receivable	Balance Sheet and Income Statement	individually for the industry
Turnover ratio of accounts payable	revenue/accounts payable	Balance Sheet and Income Statement	individually for the industry
Turnover ratio of cash.	revenue/cash	Balance Sheet and Income Statement	individually for the industry

These ratios show the number of revolutions made by working capital during the period. At the same time, it is important to compare these coefficients obtained in a given period with the results of previous periods, i.e. evaluate them over time. This allows financial managers to identify the main trends in the efficiency of using working capital. If the number of turnovers made by working capital increases or remains stable, then the enterprise rationally uses monetary resources, which ensures the stability of its work and financial stability. If the trend shows a decrease in the number of revolutions made in the period under review, then it is necessary to look for the reasons for what happened, because this indicates an insufficiently effective working capital management policy.

Next, we will dwell on the development of methods for calculating working capital, in particular receivables, from the perspective of increasing the solvency of the organization. The practical implementation of such management requires the availability of information about the real state of accounts receivable and its turnover. We are talking about assessing the movement of accounts receivable.

This calculation method in Table 1 has a number of disadvantages, and in practice financiers make mistakes when applying it. The most common is to use the “net revenue” indicator taken from the income statement (financial results). In this report, revenue is presented net of indirect taxes (VAT and excise taxes). As a result, a problem of incomparability arises due to the fact that trade receivables contain indirect taxes. As a result, the estimated sales period is distorted, especially if the company is an excise tax payer.

The fact is that revenue from the sale of products is usually determined «at shipment» (accrual basis), and the reduction in customer debt occurs at the time of receipt of funds. The shipment of products results in an increase in accounts receivable and at the same time an increase in sales, which is the denominator of the formula. At the same time, there is no real reduction in turnaround time, since payment for shipped products is not made.

The problem is typical for companies that aggressively increase their sales by increasing the provision of deferred payments to customers.

Let's look at a hypothetical example. Table 2 presents data on revenue from shipment and payment, as well as data on the movement of accounts receivable and its turnover of the company Alpha-Light LLC.

Based on the data in Table 2, we can come to the conclusion that the company is increasing its product sales, but at the same time, the receipt of money in March is significantly lower, resulting in a sharp increase in accounts receivable. Let's calculate accounts receivable turnover. The result of the calculation in accordance with the traditional method is presented in line 5. For example, the repayment period for receivables in March is 29 days. In reality, the volume of buyer debt in March is

much higher than the amount of cash received. And in reality, it may take about two months to pay off this debt. Thus, we can come to the conclusion that the calculation of the receivables turnover indicator for «shipment» does not always reflect the real situation at the enterprise. This is the main drawback of the traditional approach to calculating this indicator.

Table 2.

Comparison of receivables turnover indicators for shipment and payment

№	Indicator	Calculation method	As of 12/31/2023	2024		
				January	February	March
1	Accounts receivable at the end of the period		2500	1200	1600	2900
2	Average amount of accounts receivable for the period			1850	1400	2250
3	Sales revenue (shipment)			1100	1300	2400
4	Receipt of cash for shipped products (payment)			900	1500	1200
5	Accounts receivable turnover ratio (by shipment)	line 3/ line 2		0,59	0,93	1,07
6	Accounts receivable turnover ratio (for payment)	line 4/ line 2		0,49	1,07	0,53
7	Number of days in the period			31	28	31
8	Receivables turnover period, days (using «shipment» revenue)	line 7/ line 5		52,1	30,2	29,1
9	Accounts receivable turnover period, days (receipt of funds for shipped products)	line 7/ line 6		63,7	26,1	58,1

Based on the above, we can come to the conclusion that the turnover period of receivables should reflect the period during which the debt will be fully paid. And this indicator becomes quite accurate only if shipments and payments are uniform over a long period of time.

These inaccuracies can be avoided if, in calculating accounts receivable turnover, instead of «shipment» revenue, the real amount of cash received for manufactured and sold products is used. In this case, the company's top management can correlate cash flows and the amount of accounts receivable even if there are seasonal fluctuations. In addition, the company will be able to assess the need to attract borrowed sources and avoid financial risks, including the risk of reducing financial stability.

Let's return to table 2. Line 6 shows the calculation of the turnover ratio using the receipt of funds for shipped products (payment) in the numerator. Thus, the turnover ratio in March was only 0.53 or 58 days, compared with 1.07 or 26 days with the traditional approach. In most cases, the receivables turnover period calculated «on cash receipts» gives significantly more accurate results, especially if the demand for the company's products sold is subject to seasonal fluctuations, as well as a fast-growing business with an aggressive sales policy.

In addition, this calculation of the indicator allows you to more accurately analyze the efficiency of work with receivables in the context of individual clients, channels or sales markets. In our opinion, the above calculations are relevant from the point of view of monitoring the financial condition of the organization.

Conclusion

Considering the issues of improving the management of working capital – inventories, accounts receivable and accounts payable, as well as solvency for a specific business entity, as a recommendation, we can consider the development of individual indicators, which are based on the restructuring of assets and the cyclical nature of the production process of business entities, that is, redistribution occurs types of economic assets depending on the level of their liquidity and turnover, which serves as the basis for developing a methodology for calculating individual standard indicators of the financial stability of companies in the petrochemical complex. However, this issue is not considered within the framework of this study.

References:

1. Paimulina K.A., Pavlovich V.E. Analysis of the turnover of an enterprise's working capital and development of measures to optimize inventories // Journal of Economy and Business, vol. 4-2 (62), 2020. pp. 175-180;
2. Sheremet, A.D. Analysis and diagnostics of financial and economic activity of an enterprise // Sheremet A.D.M.: INFRA-M, 2021. –347 p.

ҚАЗАҚ ТІЛІНДЕ МАҚАЛАЛАР

БӨЛІМ

«ПЕДАГОГИКА»

БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ТАНЫМДЫҚ ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН АРТТЫРУ ЖОЛДАРЫ

Ештаева Айжан Құрақбайқызы

*Атындағы Оңтүстік Қазақстан
педагогикалық университеті Ө.Жәнібеков,
Қазақстан Республикасы, Шымкент*

СПОСОБЫ ПОВЫШЕНИЯ ПОЗНАВАТЕЛЬНОГО ИНТЕРЕСА МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ

Эштаева Айжан Куракбековна

*Южно-Казахстанский педагогический
университет имени О. Жанибекова,
Республика Казахстан, г. Шымкент*

WAYS TO INCREASE THE COGNITIVE INTEREST OF YOUNGER STUDENTS

Aizhan Eshtaeva

*South Kazakhstan Pedagogical
University named after O. Zhanibekov,
Republic of Kazakhstan, Shymkent*

Аннотация. Қазіргі дидактика, педагогика мен психологиядағы жаңа жетістіктерге сүйене отырып, қызығушылықтың оқушыға білім берудегі, дамытудағы және оның жеке тұлғалық қасиеттерін қалыптастыруға үлкен мүмкіншілік ашып отыр. Оқытудағы қызығушылықтың ерекше түрі – танымдық қызығушылық. Оның саласы танымдық іс – әрекет оқушының оқу пәндерінің мазмұнын және қажетті амалдар мен біліктерді, дағдыларды меңгеруі, осылардың көмегімен оқушы білім алады. Мақалада бастауыш сынып оқушыларының танымдық қызығушылығын арттыру жолдары көрсетіліп, мотивтері қарастырылады.

Аннотация. Опираясь на новые достижения в современной дидактике, педагогике и психологии, интерес открывает перед учеником большие возможности в образовании, развитии и формировании его личностных качеств. Особый вид интереса в обучении-познавательный интерес. Его область познавательная деятельность заключается в усвоении учащимся содержания учебных предметов и необходимых приемов и умений, навыков, с помощью которых обучается учащийся. В статье освещаются пути и рассматриваются мотивы повышения познавательного интереса младших школьников.

Abstract. Based on new achievements in modern didactics, pedagogy and psychology, interest opens up great opportunities for the student in education, development and formation of his personal qualities. A special kind of interest in learning is cognitive interest. His field of cognitive activity consists in the assimilation by students of the content of educational subjects and the necessary techniques and skills, skills with which the student learns. The article highlights the ways and considers the motives for increasing the cognitive interest of younger schoolchildren.

Кілт сөздер: бастауыш сынып, оқушы, таным, қызығушылық, мотив, әдіс.

Ключевые слова: начальный класс, ученик, познание, интерес, мотив, метод.

Keywords: elementary class, textbook, cognition, interest, motive, method.

Балалар әрекетінің мотивтері – қызығушылықтар. Негізгі қызығушылықтың тікелей қызығушылыққа айналуын А.Н Леонтьев мотивтің мақсатқа жақындауы деді.

Танымдық қызығушылық оқушыға білім берудің Интерактивтілігі мен дербестігінің даму факторы. Оқытудағы қызығушылық мәселелері, оның маңызы жөнінде көптеген дидактик педагогтар жазып кетті.

Я.А. Коменский жаңа мектепті білімнің қуаныштың, жарықтың қайнар бұлағы деп қарастырса, қызығушылықты осы жағдайды жасаудың басты жолдарының бірі деп есептеді.

Ж.Ж. Руссо тәрбиеленушінің оны қоршаған заттар мен құбылыстарға тікелей қызығушылығына сүйене отырып, балаға оңтайлы және жағымды оқуды құруға тырысты.

Белгілі ғалымдар М.Беляев, Н.Морозова, С.Рубинштейннің пікірлері бойынша: қызығу әр қырынан алып қарауға болатын күрделі ұғым, адамның белгілі бір объектіні ұғынып, білуге ұмтылған іс- әрекетін қуаттандыратын психологиялық ерекшелік. Қызығу жаңаны танып – білуге, әрекеттің жаңа әдістерін іздестіруге әкеледі. Танымдық әрекет қажеттілік арқылы жүзеге асады. Олай болса, оқушы оқу пәніне қызығады, кейіннен ол пән оқушының іс – әрекеттің мақсатқа қозғағыш күш – мотивіне айналуы мүмкін. Бұл жөнінде Н.Морозова “Іс-әрекет көздеген мақсатқа жетуге түрткі болады” дейді.

Танымдық қызығушылық болмаса оқуға деген шығармашылық қабілетті дамыту мүмкін емес.

Бірінші сыныпта оқитын оқушылардың танымдық қызығушылығының даму деңгейлері әр түрлі болуы мүмкін. Танымдық қызығушылықтың ең қарапайым деңгейі оқушылардың сабақта естіген жаңа деректерге, қызығушылықты құбылыстарға тікелей қызығуы.

Кейбір балаларда танымдық қызығушылық жақсы дамыса, ал кейбірінде нашар көрінеді. Әр сыныпта сабақ үстінде сұрақ қойып, үй тапсырмасын даярлағанда қосымша әдебиеттер оқып, сөздіктер мен анықтамаларды пайдаланып, өте жоғары баға алуға тырысатын балалар болады. Керісінше, ешқашан қолын көтермейтін, енжар, селқос, ғылыми көпшілік көркем әдебиеттерді оқымайтын балалар да болады.

Қазақ әдебиетінің классигі, көрнекті ағартушы, ғалым Ж.Аймауытовтың “Психология” атты, ана тілінде жазылған тұңғыш психологиялық, педагогикалық құнарлы еңбегінде: “Білімге деген ынталанушылық, – деп жазды ол,- адам бойындағы ой еңбегі күшінің қайнар көзі, сондай көздерді көбірек алу, өркендету – мұғалімнің бойына біткен қасиет болуы керек”.

Психолог С.Д.Смирновтың пайымдауынша «Танымның қандай болмасын нақты аспектілері танымдық іс-әрекет барысында басталады, мысалы дүние туралы негізгі көзқарас, оны бейнелеуден кейін тиянақтау, толықтыру, түзетуден тұрады». Психологтар оқыту процесі адамның іс-әрекеті мен танымдық процестерінің бірлігінде қарастырылып, оны негізге ала отырып, оқыту процесінің негізгі белгілері танымдық іс-әрекеттің маңызды формаларының бірі болса, онда мектептегі оқытуды әлеуметтік мағынасы жағынан тиянақты іске асыруды, үш түрлі қажеттіліктерге бөлген:

Бірінші-танымдық қажеттіліктер, мәселені шешу тәсілі немесе оқыту процесінде жаңа мағлұматтар алуды қанағаттандыру.

Екінші-әлеуметтік қажеттіліктер, «Мұғалім-оқушы» және «Оқушы-оқушы» қарым-қатынастары негізінде оқыту іс-әрекетінің барысы немесе қатынасын және қатынасын және оқыту іс-әрекетіне байланысты оның шешімін қанағаттандыру.

Үшінші-оқушының өзінің «Мен»-ге байланысты қажеттілік, жетістікке жету қажеттілігі, оқу тапсырмаларының негізгі деңгейін арттыру. Психологтардың зерттеулеріне сүйенсек, оқыту процесінің түрлі мазмұны мен компоненттеріне бағыттау негізінде төмендегідей танымдық іс-әрекет деңгейлерін талдап көрсеткен.

I. Жаңа білімдерді игеруге бағытталумен сипатталатын ауқымдық танымдық іс-әрекет;

II. Білімдерге қол жеткізу тәсілдерін игеруге бағытталумен сипатталатын танымдық іс-әрекет.

III. Білімге қол жеткізу тәсілдерін ұдайы жеткізуге бағытталумен ерекшеленетін өз бетінше білім алу процесі.

Белгілі психолог С.М.Джакуповтың пікірінше: «Оқыту процесіндегі субъектілердің қарым-қатынасында мағналардың өзгеруі біріккен іс-әрекеттің мотивтері мен мақсаттарының заңды құрылуына мүмкіндік береді және оларды оқыту процесінде ескеру, біріккен танымдық іс-әрекетті қалыптастыру үшін қажетті шартты жасайды», – деп тұжырымдайды.

Қажеттіліктен кейін қызығушылық тудыру десек ол туралы психологиялық сөздікте: “қызығушылық дегеніміз – дүниедегі заттар мен құбылыстарды Интерактивтілікпен танып білуге бағытталған адамның жеке ерекшеліктерінің бір көрінісі”, – деп көрсетілген.

Психологтар саналы әрекеттің бірі қызығу, – деп санайды. Адам алдына мақсат қойып, өздерінің ерік-жігерін жұмсап, кейін заттармен үнемі шұғылданып отырады. Мысалы, оқушылардың оқуға қызығушылығын арттыру үшін, оларға оқулықтың мазмұнын, ондағы тапсырмаларды түсіндіріп отыруы қажет. Егер оқушының оқуға деген түсінігі болмаса, оның қызығушылығы да болмайды. Егер қызығушылығы қалыптаспаса оқушының шығармашылығы да қалыптаспайды. Қызығуды төмендегідей шартты түрде үшке бөліп қарастыруға болады:

а) мақсатты қызығу. Адам алдында бір мақсат қойса, сол мақсатқа жетуді қызық көреді;

ә) әрекеттік қызығу. Мұнда адам алдында бір үлкен міндет қоймай, істейтін ісінің нәтижесі қандай болатынына қызықпай, тек атқаратын еңбегінің ағымына қызығады. Мысалы, оқушы көркем сөз үйірмесіне қатысуға қызығады. Одан керемет пайда келтіретін немесе бір нәтижеге жетейін деп алдына мақсат қоймаса да уақыт өткізу үшін жаңағы айтылған әрекеттердің ағымына қызығуы мүмкін;

б) қорытындыға қызығу. Мұнда адам істейтін еңбегінің нәтижесіне қызығады. Бір нәтижеге жетуді көзден, әрекет етеді, барлық күшін соған жұмсайды [1].

Бастауыш сыныптарда оқушылардың қызығушылығы тұрақтала бастайды. Бұл кезеңде балалар әр нәрсеге әуес болады, көп заттарды білгісі келіп, ол заттардың қайдан пайда болғанын, неге олай екенін түсінгісі келеді. Сыныпта оқушылар өз қызығуларын іс жүзінде тәжірибемен байланыстырып, оны орындай алатынын не алмайтынның белгілеп отырады. Бастауыш сыныптарда оқушылардың қызығуы тұрақты келеді. Оқушылардың қызығуларын дамытуда психолог Т.Тәжібаев мынадай жайттарды ескертеді. Олар:

1) Балаларда танымдық қызығулар дами түсу үшін оқу сапасын жақсарту

керек. Оқу мазмұнды, идеялы, тартымды болып келгені жөн.

2) Балалардың көркем әдебиетті көбірек оқу жағын қарастыру керек. Себебі, осы арқылы оқушылар көп нәрсемен танысады, көп білім алады, сөйтіп олардың оқуға деген қызығуы артады.

3) Балалардың өз бетімен дербес жұмыс істеу жағын үйретіп, олардың оқуының, еңбегінің мәдени түрде жүзеге асу жағын қарастырып отыру қажет. Түрлі шараларды қолданып, мұғалім балалардың сабағынан артта қалмауын қарастырған жөн.

4) Балалардың білімі әр уақытта жүйелі түрде бағаланып отырылуы тиіс. Бағаның нәтижесін өздеріне айтып, талапты зерек балаларды мадақтап отырғаны дұрыс.

5) Мұғалім балалардың оқуын, тәртібін бағалау мәселесіне жауапты қарағаны жөн. Мұғалімнің оқушыға қойған қате бағасы оларға өте қатты әсер етеді, олардың көңілін қалдырады. Мұндай жағдайда бала сабағын дайындамайтын, мұғалімге сенбейтін болады.

Балалар әрекетінің мотивтері – қызығушылықтар. Тікелей және жанама қызығушылық- бұл іс-әрекетке деген қызығушылық. Негізгі пәнге деген қызығушылық аралық қызығушылық (мақсаттар) туғызады. Аралық қызығушылықтардың тікелей қызығушылыққа айналуын А.Н.Леонтьев мотивтің мақсатқа жақындауы деді.

Психологтардың жинақтаған деректеріне қарағанда танымдық қажеттілікті қанағаттандыру – адамның дұрыс дамуының алғы шарты. Осындай деректерге сүйене отырып бастауыш сынып оқушысының қызығушылығын арттыруда «Интерактивті» әдістерді пайдалану мәселесін қарастырайық.

Бүгінгі таңда негізгі әдістемелік инновациялар оқытудың Интерактивті әдістерін қолданумен байланысты. «Интерактив» ағылшын тілінен аударғанда «бірлесе әрекет ету» ұғымын білдіреді.

«Интерактивті» деген сөз энциклопедиялық сөздікте көрсетілгендей, интеракция деген ұғымнан келіп шығады. Ал «интеракция» термині (ағылш. тілінен. Interaction – өзараәрекет) алғаш рет әлеуметтану және әлеуметтік психология саласында пайда болды. Ол жеке индивидтердің, топтың, жұптың өзара біріккен әрекетте бір-біріне алма кезек өтуі дегенді білдіреді.

Интерактивтік оқыту – бұл білім беру үрдісін ұйымдастырудың арнайы формасы, оның мәні әрбір проблеманың жалпы, бірақ маңызды шешімін табатын оқу материалын меңгерудегі, білім, идея, іс-әрекет тәсілдерімен алмасудағы оқушылардың ортақ іс-әрекеттен тұрады.

Интерактивтік оқыту оқу үрдісін іс жүзінде барлық оқушылар таным үрдісіне қатысатындай ұйымдастыруды көздейді. Интерактивтік тәртіппен өткізілетін сабақ құрылымы 8 сатыдан тұрады. Олардың әрқайсысын ұйымдастыру ерекшелігіне тоқталайық [2].

Мотивация. Мотивация құру үшін проблемалық мәселелер және тапсырмалармен қатар сахналауды, сөздіктерді, газет материалдарынан үзінді оқуды, статистикалық мәліметтерді (мысалы, бастауыш сынып оқушыларының оқу дағдысын дамытудың олардың одан әрі оқуына ықпалы туралы) тыңдауды, бір ұғымның саналуан анықтамаларын қолдануға болады.

Осы сатыны ұйымдастыруда бір себептер оқушының белсенді әрекетін оятып, қызу реакциясын туғызуы мүмкін де, ал екінші бір оқушыға онша әсер етпеуі әбден мүмкін. Сондықтан әр сабақта мотивация тәсілдерін алмастырып, оларды түрлендіру қажет.

Мақсаттарды хабарлау. Интерактивтік оқыту сабақтарының мақсаты дәстүрлі оқыту сабақтарынан ерекшеленеді. Ең алғашқы орынға оқушылардың біліміне қатысты мақсаттар қойылады: функционалдық стилдердің белгілерін атау, қазақ графикасында орын алған өзгерістерді атау, орфография, орфограмма ұғымдарына түсінік беру. Содан соң біліктілікті қалыптастыруға қатысты мақсаттар қойылады: қазақ орфографиясының әрбір принципіне бағынатын жазу үлгілерін айқындау, мәтіннің стилистикалық құрамын анықтау, топтық жұмыс нәтижесін көпшілік алдына ұсыну. Үшінші орында құндылықтарды атайтын мақсаттар тұрады: орфоэпия нормаларының бірлігін сақтау қажеттілігіне деген өзіндік көзқарасын білдіру, сауатты жазудың мәні туралы өз пікірін айту, алынған білімнің практикалық мәні туралы шешім қабылдау.

Жаңа ақпараттарды ұсыну. Біздің оқытып отырған түсініктеріміз қандай да бір мөлшерде оқушыларға таныс, сондықтан осы сатыны миға шабуылдан бастау ұсынылады: «Сауаттылық сөзі қандай ассоциация туғызады?», «Қандай ұғымдар орфография сөзімен байланысты?». Негізгі ойды білдіретін сөздерді тақтаға бір бағанға жазылып, нөмірленеді. Жұмыстың осы түрі оқушыларға таныс, бірақ шындығында әлі де түсініксіз ұғымдарды іріктеуге көмектеседі. Осы жұмысты басқаша өткізуге болады: тақтаны арғы бетіне алдын-ала негізгі, яғни кілт сөздерді жазып қояды, мысалы, орфоэпия, оның жан-жағына сөздер орналастырылады: орфоэпиялық сөздіктер, сөздерді дұрыс айту, дұрыс жазу нормалары, сөз, сөздік қателіктер. Содан соң оқушыларға кілт сөзбен байланысты ұғымдарды таңдау ұсынылады. Оқушылардың оқытылып отырған ұғымдар туралы түсініктері жеткіліксіз болса, онда бұл нұсқа тиімді.

Интерактивтік жаттығулар. Интерактивтік жаттығулар ретінде шағын топтардың жұмысын тәжірибелеуге болады. Осы сатыны өткізу көптеген қиындықтар туғызады. Ауысымдық құрамдағы топтарда осы мәселелер ротация көмегімен шешіледі: белсенді топтан пассивті топқа, пассивті топта белсенді топқа ауыстырамын. Топ құрамы 5-6 адамнан артық болмауы тиіс, өйткені құрамы көп топтарда кейде барлығының сөз сөйлеуіне уақыт жетпей қалады, өзгелердің артында «жасырынып қалуға» оңай болады, оқушылардың белсенділігі төмендейді, сабаққа деген қызығушылығы жойылады. **Рефлексия.** Бұл саты оқушылар іс-әрекетіне қорытынды жасауды көздейді. Рефлексияда келесі сұрақтар қойылады: – Ерекше не ұнады? Нені үйрендіңдер? Болашақта осы білімді қалай пайдалануға болады? Бүгінгі сабақтан қандай түйін жасауға болады? Осы сұрақтар оқушыларға сабақтан үйренген басты, жаңа

деректерді білуіне, білім қалайша және қандай мақсатта қолданылуы мүмкін екендігін ажырата білуге көмектеседі.

Бағалау. Бұл интерактивтік тәртіпшен жұмыс жасайтын мұғалім үшін ең күрделі мәселе болып табылады. Бағалау келесі сабақта оқушыларды ынталандыруы тиіс. Алғашында, егер барлығы да белсенді жұмыс жасап отырса, топтағы барлық қатысушылардың жоғары ұпайға лайықты екендігі атап өтіледі. Әрі қарай бағалауды топ жетекшісіне тапсыруға болады. Бағалауды ұйымдастырудың осы тәсілінің кәсіби бағыттылығы бар – оқушыларды өзгелердің жұмысын бағалауға үйретеді. Келесі тұрғыда да бағалауға болады: топтың әр мүшесі әрқайсысын бағалайды, яғни топтағы әрбір жолдастарының бағалау парағына белгі қояды. Мұғалім парақты жинап алып, орташа ұпайын шығарады. Нәтижесінде оқушылар жұмысының өзіндік бағалауын пайдалануға болады.

Үй тапсырмасы. Интерактивтік тәртіппен сабақ өткізген соң оқылған материалды шығармашылық тұрғыда түсінуді талап ететін тапсырмалар ұсынылады: тақырып бойынша шығарма жазу, мәселеге қатысты өз көзқарасын айту, стилистикалық эксперимент жүргізу. Осындай тапсырмалар интерактивті оқыту табиғатына сәйкес келеді.

Дәстүрлі оқыту жүйесінде мұғалім мен оқулық білімнің негізгі, әрі ең құзыретті қайнар көзі болды, ал жаңа парадигмада мұғалім оқушылардың өзіндік таным іс-әрекетін ұйымдастырушы, құзыретті кеңесші және көмекші ролін атқарады, ал оқушылар білімді өзінің белсенді танымдық іс-әрекетінің нәтижесінде алады. Интерактивті жұмыс барысында ынтымақтастыққа және өзараәрекеттестікке деген коммуникативтік дағдылар, қабілет қалыптасады, сыни ойлау дамиды.

Педагогикада оқытудың бірнеше моделін атап көрсетуге болады:

Пассивті (енжар) әдіс – бұл оқушылар мен мұғалімнің өзараәрекеттестік формасы, онда мұғалім басты әрекет етуші тұлға және сабақ барысын басқарушы, ал оқушылар мұғалімнің нұсқауына бағынатын пассивті, яғни енжар тыңдарман болады; *оқушы оқытудың «объектісі» (тыңдау және көру) ролін атқарады.*

Белсенді (активті) әдіс – бұл оқушылар мен мұғалімнің өзараәрекеттестік формасы, онда мұғалім мен оқушылар сабақ барысында бір-бірімен өзараәрекеттестеді, оқушы пассивті тыңдарман емес, сабаққа белсенді қатысушы болып табылады. Бұл жерде *оқушы оқытудың «субъектісі» болып шығады* (өзіндік жұмыстар, шығармашылық жұмыс, лабораториялық-практикалық жұмыс).

Осы технологияны қолдану артықшылығы. Дәстүрлі жүйеде мұғалім әдетте мықты оқушыға сүйенеді, өйткені ол материалды тез «қағып алады», оны тез еске сақтайды, ал әлсіз оқушы сабақта «отырып қалады». Интерактивтік режимде өткізілген сабақтар барлық оқушыларды белсенді жұмысқа тартуға мүмкіндік береді, әр оқушының проблеманы шешуге бірлесе қатысуына мүмкіндік береді, нәтижесінде әлсіз оқушылардың өз күшіне деген сенімі ұялайды, мықты оқушылар жолдастарының материалды түсінуіне көмектесе отырып, өзінің көмегі, пайдасы болғанын сезінеді.

«Интерактивті» – (ағылшынның «inter» – бұл «аралық», «өзара», «act»- әрекет ету деген сөзінен шыққан) – бір-біріне әсер ету немесе сөйлесу тәртібінде болу, бір нәрсемен (компьютермен) немесе біреумен (адаммен) диалогта болу дегенді білдіреді. *Оқыту үрдісі барлық оқушылардың тұрақты белсенді өзара қарым-қатынасы арқылы жүзеге асырылады. Оқушы мен мұғалім оқытудың тең құқылы субъектісі болып табылады. Демек, интерактивті оқыту дегеніміз мұғалім мен оқушы арасында қарым-қатынасты қалыптастыратын диалогты оқыту.*

Оқу үдерісін Интерактивті әдістер негізінде ұйымдастыру, төмендегідей құрылымдарға негізделеді [3].

- білім алушылардың қызығушылығын ынталандырады;
- әркімнің оқу үдерісіне Интерактивті қатысуын қолдайды;
- әрбір білім алушының сезіміне жүгінеді;
- оқу материалын тиімді меңгеруіне ықпал етеді;
- білім алушыларға көп жақты әсер етеді;

- кері байланысты жүзеге асырады
- білім алушылардың пікірлері мен қарым-қатынастарын қалыптастырады;
- өмірлік дағдыларды қалыптастырады;
- мінез-құлықтың өзгеруіне ықпал етеді.

Интерактивті оқытуды ұйымдастырудың негізгі қағидаларына:

- терең ойлану, сырттан пайда болған түрткілерге, өздігінен әрекет арқылы жауап беруі;
- өз идеялары мен әрекеттерін талдау және оларды бағалау;
- берілген ақпаратты өздігінен түсініп, негізгі идеясын табу, түсіну, таразылау;
- шығармашылық әрекет арқылы жаңа түсінік пен білім құрастыру;
- білім алу барысында өзінің тұлғалық құндылықтары мен сенімділігін қалыптастыру, нәтижелі іс-әрекетке болжам жасау;
- пікірталасқа негізделген сабақ түрлеріне қатысу, өз ойы мен пікірін дәлелдеу;
- шиеленіскен жағдаяттарға шешім қабылдауға үйрену;
- топтық жұмыстарда, басқа қатысушылардың ойы мен пікірін тыңдау, ортақ шешімге келу;
- оқу үдерісіне қатысушылардың барлығы белгілі бір дәрежеде жұмысқа тартылуы керек. Осы мақсатта барлық қатысушыларды талқылау кезеңіне қосуға мүмкіндік беретін Интерактивті әдістерді қолдану тиімді;
- оқытылатын пән материалдары арқылы оқушыларда түрткілер мен қажеттіліктерді тудыру;
- білім алушылардың әрекет Интерактивтілігін және еркіндігінің болуын қамтамасыз ету;
- берілген тапсырманың сыни тұрғыдан ойлауын қалыптастыратындай болуы;
- өзін-өзі дамытуда танымдық күштерін қалыптастыру мақсатында материалдардың игерудегі әрекеттік мақсаттың айқын болуы.
- оқушылардың психологиялық дайындығы назарда болуы тиіс. Оқушылардың үйлерінен сабаққа әртүрлі көңіл – күйде келетінін ескерсек, сабаққа келгендердің барлығы бірдей психологиялық тұрғыдан белгілі бір жұмыс түрлеріне тікелей қатысуға дайын емес болуы да мүмкін. Осындай жағдайда оқушылардың көңіл – күйлерін бірқалыпты жағдайға келтіру үшін, психологиялық дайындық кезеңін қажет етеді.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Мирсейтова М., Іргебаева Ә. Әрекеттегі RWST философиясы мен әдістері. Алматы, 2006
2. Тәжібаев Т. Жалпы психология. – Алматы, 1993. – 235 б.
3. Әлімов А. Интерактивті әдістерді жоғарғы оқу орындарында қолдану. Оқу құралы. – алматы, 2009- 328 б

БӨЛІМ

«САЯСАТТАНУ»

ҚАЗАҚСТАН МЕН ҚЫТАЙ АРАСЫНДАҒЫ КӨЛІК-ЛОГИСТИКА ИНФРАҚҰРЫЛЫМЫНЫҢ ДАМУЫ

Оразаева Алтынай Қайырбайқызы

магистрант,

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті,

Қазақстан, қ. Астана

Аннотация. Мақалада Қазақстан мен Қытай арасындағы жасалынған келісім шарттар, алға қойылған жоспарлар және оның орындалу жолдары жазылған. Транскаспий Халықаралық көлік дәлізінің бағыттары, басқарма мүшелері, тауарлар түрлері және мөлшері көрсетілді.

Кілт сөздер: Каспий теңізі, халықаралық көлік дәлізі, геосаясат, сыртқы экономикалық байланыстар, тауар айналымы, жол тасымалы.

Транскаспий Халықаралық көлік дәлізі (The Trans-Caspian International Transport route) Оңтүстік-Шығыс Азия мен Қытайдан басталып Еуропаға Қазақстандағы Каспий теңізі арқылы Әзірбайжанға, Грузияға, Түркияға және одан әрі Еуропалық Одақ елдеріне өтеді. Транскаспий Халықаралық көлік дәлізі – Қытайды Еуропамен байланыстыратын перспективалы көлік дәліздерінің бірі. Ол Қытай, Қазақстан, Каспий теңізі, Әзірбайжан, Грузия, Түркия арқылы өтіп, одан әрі Қара теңіз арқылы Еуропаға дейін созылады.

Транскаспий Халықаралық көлік дәлізі «Солтүстік – Оңтүстік көлік дәліздеріне» (The International North–South Transport Corridor) балама болып табылады. Бұл бағытты дамыту ең алдымен Қазақстанға тиімді. Қазақстанның әлемдік мұхитқа тікелей шығатын мүмкіндігі жоқ. Ал бұл логистикалық ағындарды қиындататыны анық. Ал Транскаспий Халықаралық көлік бағыттың дамуы Еуропаға тікелей шығуға мүмкіндік береді. Қазақстан Еуропалық Одақ елдеріне экспортталатын мұнайдың 70% жеткізеді. Қазіргі таңда Еуроодаққа шикізат жеткізу бойынша ОПЕК-ке («ОПЕК», мұнай экспортын ұйымдастыру мемлекеттер) кірмейтін елдер арасында үшінші орында. Қазақстандық мұнайдың үлесі Еуропалық Одақ елдерінің жалпы мұнай импортының шамамен 6%-ын құрайды. Қазақстан Еуропалық Одақ елдеріне импортталатын уранның 21% – ын қамтамасыз етеді[1].

Басқарушы кеңес – қауымдастықтың алқалы басқару органы болып табылады. Басқарма құрамын Қауымдастықтың Жалпы Жиналысы бекітті.

"Транскаспий Халықаралық Көлік дәлізі" Халықаралық Қауымдастығының Басқарма мүшелерінің мүшелігі:

- Нұрлан Сауранбаев – "Транскаспий Халықаралық Көлік дәлізі" Халықаралық Қауымдастығы Басқармасының төрағасы, "Қазақстан Темір жолдары ҰК " АҚ Басқарма төрағасы

- Ровшан Рустамов – "Транскаспий Халықаралық Көлік дәлізі" Халықаралық Қауымдастығы Басқармасы Төрағасының орынбасары, "Әзірбайжан Темір жолдары" ЖАҚ төрағасы

- Дэвид Перадзе – "Транскаспий Халықаралық Көлік дәлізі" Халықаралық Қауымдастығы Басқармасы Төрағасының орынбасары, "Грузия Темір жолы" АҚ бас атқарушы директоры

- Абай Турикпенбаев – "Транскаспий Халықаралық Көлік дәлізі" Халықаралық Қауымдастығы Басқарушы Кеңесінің мүшесі, "Ақтау Теңіз Сауда Порты" ҰК " Ақ Атқарушы Кеңесінің төрағасы (Президенті)

- Рауф Әлиев – "Транскаспий Халықаралық Көлік дәлізі" Халықаралық Қауымдастығы Басқарушы Кеңесінің мүшесі, "Әзірбайжан Каспий Кеме қатынасы"ЖАҚ төрағасы

- Талех Зиядов – "Транскаспий Халықаралық Көлік дәлізі" Халықаралық Қауымдастығы Басқарушы Кеңесінің мүшесі, "Баку Халықаралық Теңіз Сауда Порты" ЖАҚ бас Директоры

- Уфук Ялчын – "Транскаспий Халықаралық Көлік дәлізі" Халықаралық Қауымдастығы Басқарушы Кеңесінің мүшесі, "TCDD Taşımacılık" АҚ бас Директоры және Басқарма Төрағасы А.Ш.

- Евгений Плющенко – "Транскаспий Халықаралық Көлік дәлізі" Халықаралық Қауымдастығы Басқарушы Кеңесінің мүшесі, "Украина темір жолдары" АҚ басқарма төрағасы[2].

Қазақстан үшін бұл бағыт қосымша инвестициялар, транзиттік әлеуетті дамыту және Әзірбайжан мен Түркия елдері арқылы Еуропаға жол ашылуы, Ресейден жүктерді тасымалдаудың тәуелсіздігіне алып келеді. Транскаспий Халықаралық көлік дәлізі дамуы Түркия, Әзірбайжан және Қазақстан елдері арасындағы жеткізілім көлемінің артуына ықпал етеді. Көлік дәлізінің арқасында қазақстандық астықтың үлкен көлемі Әзірбайжан мен Түркияға, ал Әзірбайжан мен Түрік жемістері мен көкөністері Қазақстанға жеткізіледі.

Транскаспий Халықаралық көлік дәлізі (跨里海国际运输路线) Оңтүстік-Шығыс Азия мен Қытайдан басталып, Қазақстан, Каспий теңізінің акваториясы, Әзірбайжан, Грузия және одан әрі Түркия мен Еуропа елдеріне өтеді. 2023 жылдың көрсеткіштері бүгінде ҚХР мен Еуропалық Одақ көлік компанияларының назары дәл осы бағытқа аударылғанын көрсетеді. Өткен жылы бұл көлік бағыты жүк айналымының 2 млн 750 мың тонна жүк өсімін көрсетті, бұл өткен жылмен салыстырғанда 64% – ға артық.

Сурет 1. Транскаспий Халықаралық Көлік дәлізінің картасы

Бүгінде Транскаспий Халықаралық Көлік дәлізі "Бір белдеу, бір жол" (一帶一路) бастамасы аясындағы негізгі бағыттардың бірі болып табылады. Бұл саясат Қытай экономикасының дамуында маңызды рөл атқарады, сонымен қатар аймақтағы жүк ағындарын анықтайды. Каспий маңы мемлекеттері инфрақұрылымды жақсарту, орталықтар мен еркін сауда аймақтарын салу, сондай-ақ Қытай транзитін тарту үшін "болашақ порттарын" құру

бойынша белсенді жұмыс істеуде. Транскаспий Халықаралық Көлік дәлізі бағытына қатысты Қазақстанның тиімді географиялық жағдайы өңірдегі көлік дәлізін дамытуға белсенді инвестициялау үшін барлық алғышарттарды береді. Қазақстан Үкіметі деңгейінде Транскаспий халықаралық көлік дәлізін дамытуға инвестициялар тарту міндеті қойылды. Бұл Орталық Азия елдерінің көптеген экономикалық процестеріне жағымды әсер етеді.

Қазақстан Республикасының Мәжілісі мен Қытай Үкіметтері арасындағы Транскаспий Халықаралық Көлік бағытын бағыты (The Trans-Caspian International Transport route) дамыту жөніндегі келісімді ратификациялайтын заң қабылдады. Келісімге 2023 жылдың 17 қазанында Қытай елінің астанасы Бейжіңде қол қойылды және Қытай тарапы оны ратификациялады.

Құжат автомобиль, теміржол және теңіз көлігін тиімді пайдалануды, жүктерді тасымалдау үшін жағдай жасауды, сондай-ақ қосымша транзит тарту үшін екі елдегі логистикалық орталықтарды дамытуды көздейді. Бұл Қазақстан мен Қытай арасындағы сауда-экономикалық ынтымақтастыққа ықпал етіп, олардың арасындағы жүк тасымалдау көлемін ұлғайтуға тиіс.

2023 жылдың қорытындысы бойынша Транскаспий Халықаралық Көлік бағыты бойынша 2022 жылмен салыстырғанда жүктерді тасымалдау көлемінің 65% – ға ұлғаюы байқалады. Ал ол 2022 жылы-1,7 млн тоннаны, 2023 жылы 2,7 млн тоннаны құрады. 2024 жылдың төрт айының қорытындысы бойынша тасымалдау 1,4 млн тоннаны құрап, өткен жылдың көрсеткішімен салыстырғанда 14% – ға өсті. Тасымалданатын негізгі жүктер-жабдық, аппаратура, өсімдік тектес өнімдер, тоқыма, қара және түсті металдар, мұнай, астық, химиялық заттар және т.б.[3].

Транскаспий Халықаралық Көлік бағыты орта дәліз ретінде белгілі және тауарларды Орталық Азиядан Еуропаға жеткізу үшін құрылған. Ол Қытай-Қазақстан шекарасынан Қазақстан, Түрікменстан, Әзірбайжан, Грузия, Түркия және одан әрі – Еуропа арқылы өтеді.

Мәжіліс 2023 жылғы 17 қазанда Бейжіңде жасалған Қазақстан мен Қытай арасындағы Транскаспий Халықаралық Көлік бағыты туралы келісімді мақұлдады. Бұл құжат екі ел арқылы экспорт, импорт және транзит үшін контейнерлік тасымалдау саласындағы ынтымақтастықты күшейтеді. Азиядан Еуропаға мұнай, металдар, астық, химиялық заттар және т.б. тауарларды тікелей жеткізу үшін айтарлықтай әлеуетті білдіреді. Қарама-қарсы бағытта халық тұтынатын тауарлар, өнімдер мен түрлі металдар басым. Транзиттік бағытта халық тұтынатын тауарлар, өнімдер, астық және құрылыс материалдары да басым. Көлік министрі Марат Қарабаевтың "Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қытай Халық Республикасының Үкіметі арасындағы Қытай – Еуропа бағыты бойынша контейнерлік пойыздарды қоса алғанда, Транскаспий халықаралық көлік бағытын дамыту туралы келісімді ратификациялау туралы" заң жобасы бойынша баяндалды[1].

Транскаспий Халықаралық Көлік бағытының келесідей серіктестерін атап өтуге болады:

1. NC "Maritime Ports Administration" SA Constanta – Румыния "Теңіз Порттары Әкімшілігі" Ұлттық Компаниясы – Көлік және Инфрақұрылым Министрлігінің қарамағындағы компания. Румыния Мемлекетіне тиесілі мемлекеттік-жекеменшік теңіз порттары болып табылады. Румынияның Әскери – Теңіз Күштері басқармасы порт үшін тиеу-түсіру, бункерлеу және жабдықтау сияқты маңызды мемлекеттік қызметтер мен қызметтердің қауіпсіздігіне рұқсат береді.

2. Ecol logistics 4.0 – өз тұтынушыларына көлік, қоймаларды басқару, кеден, сыртқы сауда және жеткізу тізбегін басқару шешімдерін ұсынады.

3. LLC UKRFERRY – 25 жылдан бері "Укрферри" кеме қатынасы компаниясының ЖШҚ паром желілері Қара теңіз порттарын байланыстырып келеді. Курлянд А.М. – Президент ООО «Укрферри»

4. China Communications and Transportation Association – Қытай Халық Республикасының транзакциялау бойынша әлемдегі жетекші ұйымдардың бірі.

5. USER – Freight Forwarders Association of Romania – 1994 жылы құрылған Румыниядағы жетекші экспедиторлардың біріне айналған компания. Бүкіл Еуропа бойынша ішінара және толық жүктемелерді, әуе және теңіз тасымалы бойынша халықаралық шешімдерді, сондай-ақ

келісімшарттық логистика мен қоймалық шешімдерді, тұрақты және тікелей топтық қызметтерді, жүзеге асырады[2].

2024 жылдың 17 сәуірінде, "Транскаспий Халықаралық Көлік Бағыты" Халықаралық Қауымдастығы және "Шыңжаң COSCO Shipping Container Lines бірлескен күш-жігерінің арқасында томат пастасын контейнерлік тасымалдау Шыңжаңнан (ҚХР) Неаполь портына (Италия) аталған бағыт бойынша блоктық пойыздың бөлігін іске қосты. Пойыз жергілікті уақыт бойынша таңғы сағат 11:30-да Цзинхэ станциясынан салтанатты түрде жолға шықты.

Сурет 2. Қытайдан Италияға Транскаспий Халықаралық Көлік дәлізімен бағытталған жүк поезды

Контейнерлік пойыз Қазақстан-Қытай шекарасындағы Қорғас-Алтынкөл теміржол шекара өткелі арқылы Өтіп, Каспий теңізіндегі Ақтау портына (Қазақстан) жетеді. Сол жерден контейнерлерді ЖШС "Қазақ теңіз көлік флоты" қазақстандық кеме қатынасы компаниясына тиесілі фидерлік кемеге тиіп, Әзірбайжандағы Баку (Алят) портына жеткізіледі. Әрі қарай Әзірбайжан мен Грузия темір жолдарынан кейін контейнерлік блок пойызы Поти портына (Грузия) жетеді. Поти портына келіп, томат пастасы салынған контейнерлерді COSCO Shipping Container Lines кемесіне тиіп, Қара Және Жерорта Теңіздерінен кейін Грецияның Пирей порты арқылы Неаполь портына алып келеді.

Пойыздың Цзинхэ станциясынан Поти портына дейін күтілетін транзиттік уақыты – 11 күн. Аталып көрсетілген мультимодальды маршруттың бүкіл ұзындығы бойынша бірыңғай көлік құжаты – SMGS (Халықаралық теміржол жүк қатынасы туралы келісім) жүкқұжаты пайдаланылады.

Осы жеткізу барысында Қазақстан темір жолының мамандары контейнерлік пойыздардың Алтынкөл станциясы – Ақтау порты бағыты бойынша өтуінің арнайы кестесін әзірледі. Контейнерлік пойыздардың жүру жылдамдығы тәулігіне шамамен 1050 км құрайды. Соның арқасында пойыздар маршруттың осы бөлігін (3128 км) 72 сағатта жүріп өтеді. Блоктық пойыздардың ұқсас кестелері Әзірбайжан мен Грузия теміржолдарында қолданылады. Блок-пойыздың Алтынкөл станциясынан Поти портына дейінгі бүкіл бағыты бойынша қызмет көрсетушілер Халықаралық Транскаспий Көлік Консорциумының мүшелері болып табылады. ТТР Қауымдастығының тұрақты мүшелерінің еншілес ұйымдары – "KTZ Express", "ADY Container", "Gr Logistics and Terminlas". Көрсетілген ынтымақтастық кезеңінде аталған бағыты бойынша томат пастасы бар 100-ден астам контейнерлік блокты пойыздарды жөнелту ұйымдастырылып, сәтті жүзеге асырылды.

2024 жылғы 4-6 маусым аралығында Әзербайжанның Баку қаласында "Транскаспий Халықаралық Көлік Бағыты" Халықаралық Қауымдастығы қатысатын 21-ші Каспий Халықаралық Көлік, Транзит және Логистика көрмесі (Translogistica Caspian) өтеді. 4 маусымда Әзербайжан Республикасының Президенті Ильхам Әлиев Баку Экспо Орталығында өткен іс-шараның ашылу салтанатына қатысып, көрмеге экскурсия аясында "Транскаспий

Халықаралық Көлік Бағыты" Халықаралық Қауымдастығының стендінде болды". Осы сапар барысында Қауымдастықтың Бас Хатшысы Гайдар Әбдікерімов Президентке "Транскаспий Халықаралық Көлік Бағыты" бойынша 2024 жылдың 5 айындағы жүк тасымалының көлемі, сондай-ақ ағымдағы жылға жоспарланған жұмыстар туралы ақпаратпен таныстырды[4].

Қорытындылай келе еліміз үшін бұл бағыт қосымша инвестициялар, транзиттік әлеуетті дамыту және Әзірбайжан мен Түркия елдері арқылы Еуропаға тікелей жолдың ашылуына және Ресейден жүктерді тасымалдаудың тәуелсіздігіне алып келетіні анық.

Пайдаланған әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасы Президентінің ресми сайты. – URL: <https://akorda.kz/ru/glavag-osudarstva-posetil-innovacionnyu-centr-ao-nk-ktzh-2815927/> (уақыты: 01.05.2024)
2. "Транскаспий Халықаралық Көлік дәлізі" Халықаралық Қауымдастығының ресми сайты. URL: <https://middlecorridor.com/en/press-center/news/transportation-along-the-titr-to-italy-route-has-been-resumed/> (уақыты: 03.05.2024)
3. International Conference and Exhibition. EUROPE-ASIA INTERMODAL LOGISTICS NEW SILK WAY SHAPING, Netherlands, 2023 May
4. International Conference and Exhibition. MULTIMODAL TRANSPORT AND TRANSIT FORUM, Georgia, 2024 April

ARTIKEL IN DEUTSCHER SPRACHE

RUBRIK

«PSYCHOLOGIE»

MERKMALE DER MANIFESTATION VON EINSAMKEIT UND INTERNETSUCHT

Tatyana Valieva

*Studentin des Lehrstuhls
für allgemeine und klinische Psychologie,
Pädagogisches Institut,
Belgorod staatliche nationale Forschungsuniversität,
Russland, Belgorod*

Larissa Miroshnichenko

*Wissenschaftliche Betreuerin,
Dozentin des Lehrstuhls für die Fremdsprachen,
Belgoroder Staatliche Nationale Forschungsuniversität,
Belgorod, Russland*

Annotation. Der Artikel diskutiert die Problematik solcher psychologischen Phänomene wie Einsamkeit und Internetsucht. Es werden grundlegende Ansätze zum Verständnis von Einsamkeit und Internetabhängigkeit gegeben, einige psychologische Mechanismen, die mit der Bildung von Einsamkeit verbunden sind, sind aufgeführt und die Besonderheiten der Internetabhängigkeit werden berücksichtigt.

Schlagwörter: Internetabhängigkeit, Abhängigkeit, subjektives Gefühl der Einsamkeit.

In der Psychologie gibt es keine klare und eindeutige Definition des Begriffs Einsamkeit, daher gibt es viele Interpretationen. P. S. Gurevich bemerkte: "Einsamkeit ist ein sozialpsychologisches Phänomen, ein emotionaler Zustand einer Person, der mit dem Mangel an engen, positiven emotionalen Verbindungen zu Menschen und/oder der Angst vor ihrem Verlust aufgrund einer erzwungenen oder psychologischen Ursache sozialer Isolation verbunden ist" [5, S. 67].

Menschen erleben das Gefühl der Einsamkeit auf unterschiedliche Weise, was auf die individuelle Natur dieses Phänomens hinweist. Sie können anhand seines Aussehens, seines Verhaltens oder anhand seiner Worte erkennen, dass eine Person Einsamkeit erlebt. Allerdings lassen sich relativ zur Norm zwei Arten von Einsamkeit unterscheiden: Einsamkeit, die keine Pathologien mit sich bringt, also innerhalb der Norm liegt, und Einsamkeit, die über die Norm hinausgeht und mit Pathologien in Zusammenhang steht und kann mit Depressionen, Apathie, Aggression und Selbstverstümmelung einhergehen.

Situative Einsamkeit entsteht, basierend auf dem Namen, aufgrund einer Situation im Leben einer Person. Dies kann eine abrupte Veränderung der Lebensbedingungen oder des sozialen Umfelds sein, der Tod eines geliebten Menschen oder der Bruch einer langen Beziehung, die Scheidung sein. Nach einiger Zeit akzeptiert eine Person den Verlust und bewältigt allmählich situative Einsamkeit.

In Bezug auf den Faktor der Isolation in der Frage der Arten der Einsamkeit differenziert der amerikanische Psychotherapeut I. Yalom drei Arten:

1) zwischenmenschliche – in diesem Fall vermeidet die Person den Kontakt mit anderen Menschen. Der Grund kann ein Mangel an Kommunikationsfähigkeiten sein, während eine Person erkennen kann, dass sie nicht so lebt, wie sie es möchte;

2) intrapersonale – der Mensch erlebt eine Isolation von sich selbst und baut Barrieren zwischen den Teilen des Ich auf. Es zeigt sich Misstrauen gegenüber sich selbst, die Ablehnung seiner Wünsche;

3) existenzielle – dieser Typ besteht darin, Einsamkeit aufgrund von Achtsamkeit zu erleben, dass niemand und nichts ihn glücklich machen wird, außer ihm selbst. Eine solche Person kann eine gute Beziehung zu anderen Menschen aufbauen, Traurigkeit in der Menge verbergen, aber sie versteht, dass keine Beziehung ihm Liebe und Aufmerksamkeit bringen wird [8, c. 401].

Die Abhängigkeit von sozialen Medien ist eine nicht-chemische Abhängigkeit. C. P. Korolenko, einer der Gründer der modernen Sucht-Psychologie, definierte abhängiges Verhalten als "die Entfernung von der Realität durch Veränderung des psychischen Zustands bzw. der daraus resultierenden virtuellen Realität ist in der Lage, den mentalen Zustand einer Person zu verändern" [4, c. 65].

Mit dem Aufkommen des sozialen Netzwerks haben sich viele Menschen dafür entschieden, Zeit in diesem Netzwerk zu verbringen, anstatt in der realen Welt zu bleiben, da sie mit Hilfe des Internets viele Bedürfnisse erfüllen können, z.B. das Bedürfnis nach Kommunikation oder Informationen. Wenn sie nicht online gehen können, können Menschen Irritationen, Aggression, Angst und andere emotional negative Reaktionen erfahren, was auf die Entwicklung einer Sucht hinweisen kann.

Dies führte dazu, dass A. Goldberg zwei diagnostische Kriterien für diese Sucht hervorhob:

1) Die Nutzung des Computers und des Internets schadet dem physischen, psychischen, wirtschaftlichen, zwischenmenschlichen oder sozialen Status einer Person;

2) Die Nutzung des Computers und des Internets verursacht eine Person in Bedrängnis [3, c. 77].

K. Young hat 4 Kriterien hervorgehoben, die auf eine Internetsucht hinweisen können:

1) ständiges Warten auf das Internet;

2) ein zwanghafter Wunsch, E-Mails zu überprüfen;

3) beschwerden von anderen, dass eine Person viel Geld online ausgibt;

4) beschwerden anderer, dass eine Person zu viel Zeit im Internet verbringt [9, c. 26].

Die meisten Studien weisen daher darauf hin, dass die Internetsucht aus der Möglichkeit resultiert, sich zu abstrahieren und der Realität zu entkommen. Der Internetraum gibt der Fantasie freien Lauf, sich wie jemand zu fühlen, der nicht ist. Internetsucht kann eine Folge vieler anderer Probleme im Leben einer Person sein und auf andere Süchte und Pathologien hinweisen.

Literaturverzeichnis:

1. Babaeva Yu.D. Internet: vozdejstvie na lichnost'. Gumanitarnye issledovaniya v Internete – M.: «Mozhajsik – Terra». – 2007. – 431 s.
2. Verbickaya S.L. Social'no-psihologicheskie faktory perezivaniya odinochestva: Avtoref. dis. kand. tekhn. nauk. – SPb, 2002. – 20 s.
3. Zhichkina, A.E. Prostranstvo, naselenoe Drugimi // Planeta Internet. – 2008. – № 16 – S. 76-81.
4. Korolenko C.P. Psihosocial'naya addiktologiya. – Novosibirsk: Olsib, 2013. – 251 s
5. Kosheleva, Yu.P. Samopred'yavlenie odinokih lyudej v tekste gazetnyh ob'yavlenij // Voprosy psihologii. 1998. – №2. – S.106-116.
6. Malygin, V.L. Formirovanie komp'yuternoj zavisimosti. – M.: MGMSU. – 2011. – 32 s.
7. Fromm E. Chelovek odinok / Per. s angl.R. Oblonskoj // Inostrannaya literatura. – 1996. – №1. – S. 230-233.
8. Yalom I. Ekzistencial'naya psihoterapiya. – Moskva: Klass, 2019. – 576 s.
9. Yang K. Diagnostika Internet-zavisimosti. – SPb.: Mir Interneta, 2008. – 24-29 s.

ДЛЯ ЗАМЕТОК

ДЛЯ ЗАМЕТОК

ДЛЯ ЗАМЕТОК

Электронный научный журнал

СТУДЕНЧЕСКИЙ ФОРУМ

№ 21 (288)
Июнь 2024 г.

Часть 4

В авторской редакции

Свидетельство о регистрации СМИ: ЭЛ № ФС 77 – 66232 от 01.07.2016

Издательство «МЦНО»
123098, г. Москва, ул. Маршала Василевского, дом 5, корпус 1, к. 74

E-mail: studjournal@nauchforum.ru

16+

